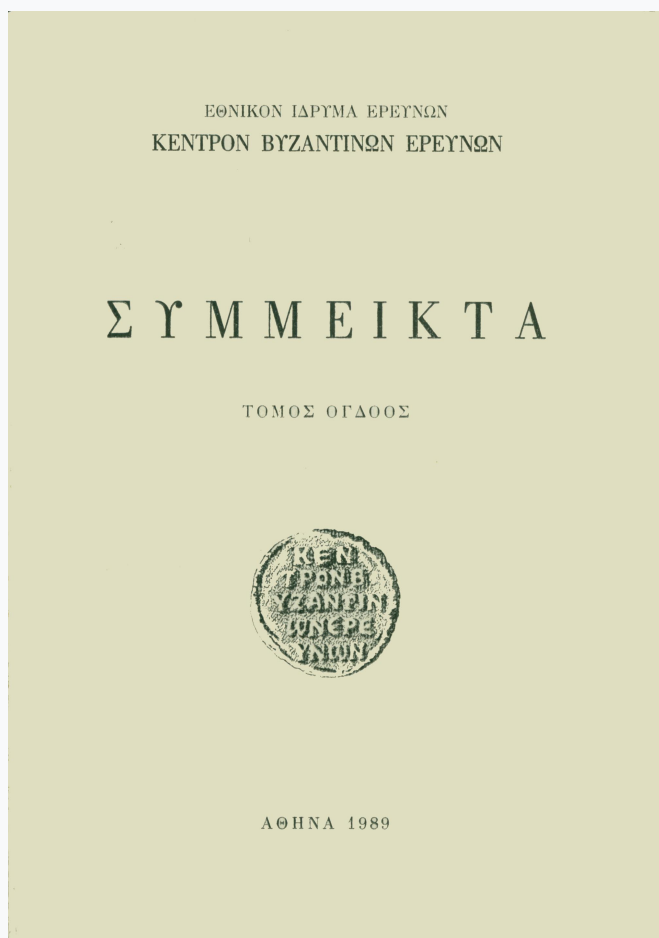

Byzantina Symmeikta

Vol 8 (1989)

SYMMEIKTA 8

Συμπληρώσεις στον κατάλογο τών πρώτων του Ἀγίου Ὁρους

Κρίτων ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

doi: [10.12681/byzsym.736](https://doi.org/10.12681/byzsym.736)

Copyright © 2014, Κρίτων ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ Κ. (1989). Συμπληρώσεις στον κατάλογο τών πρώτων του Ἀγίου Ὁρους. *Byzantina Symmeikta*, 8, 435–471. <https://doi.org/10.12681/byzsym.736>

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Ἡ ἀποκατάσταση, ὅσο εἶναι δυνατό, τῆς σειρᾶς διαδοχῆς τῶν πρώτων τοῦ Ἀγίου Ὁρους, ποὺ ἄσκησαν τὴν κεντρικὴ διοίκηση στὸν Ἄθω ὡς τὰ τέλη τοῦ 16ου αἰώνα, καὶ ἡ μελέτη τῶν ἐγγράφων ποὺ ἐξέδωσαν ἢ σχετίζονται μὲ αὐτοὺς συμβάλλει στὴν ἐπίλυση ὀρισμένων προβλημάτων ποὺ παραμένουν ὅσον ἀφορᾷ τὸν θεσμὸ καὶ τὶς λειτουργίες του ἰδιαίτερα κατὰ τὴν μεταβυζαντινὴ περίοδο.

Στὴ θεμελιακὴ μελέτη τῆς Διονυσίας Παπαχρυσάνθου γιὰ τὶς ἀρχὲς καὶ τὴν ὀργάνωση τοῦ ἄθωνικοῦ μοναχισμοῦ περιέχεται ὁ πληρέστερος κατάλογος πρώτων τοῦ Ἀγίου Ὁρους, ὁ ὁποῖος συντάχθηκε μὲ βάση ἐκδεδομένα καὶ ἀνέκδοτα ἔγγραφα τῶν ἀρχείων τῶν ἀγιορειτικῶν μονῶν¹. Ὡστόσο, νέα ἔγγραφα, γνωστὰ ἀπὸ τὴ συστηματικὴ ταξινόμηση καὶ καταγραφή τῶν μεταβυζαντινῶν ἀρχείων τοῦ Ἀγίου Ὁρους ἀπὸ τὸ Κέντρο Βυζαντινῶν Ἑρευνῶν, προσφέρουν ὕλικὸ γιὰ συμπλήρωσή του.

Στὸ ἄρθρο αὐτὸ παρουσιάζονται τρεῖς ἄγνωστοι πρῶτοι τοῦ Ἀγίου Ὁρους: Σεραπίων (1456, 1459/60), γνωστὸς μόνον ἀπὸ μνεία, ὁ Μάξιμος καὶ πρῶην ἡγούμενος τῆς μονῆς Διονυσίου (μεταξὺ Ἰουλίου καὶ Νοεμβρίου 1539) καὶ ὁ Γαβριὴλ (1569/70). Ἐκδίδονται καὶ σχολιάζονται τὰ ἔγγραφα ποὺ ἀπέλυσε καθένας ἀπὸ αὐτοὺς καθὼς καὶ ἄλλα ποὺ σχετίζονται μὲ τὴ χρονολόγηση τῆς θητείας τους.

Α'. Σεραπίων (1456, 1459/60)

Ἡ μοναδική, ὡς τώρα, μνεία τοῦ Σεραπίωνος ὡς πρώτου τοποθετεῖ τὴ θητεία του περίπου τὸ 1460². Ὁ προσδιορισμὸς αὐτὸς στηρίζεται σὲ ἔμμεση μαρτυρία ποὺ περιέχεται σὲ ἀνέκδοτο ἔγγραφο (*κρισιμόγραφον*) τοῦ πρώτου

1. *Actes du Protaton*, ἔκδ. Denise Papachrysanthou, Παρίσι 1975, σελ. 129-148 (Archives de l'Athos VII). Τὴν κυρίως Παπαχρυσάνθου εὐχαριστῶ θερμὰ γιὰ τὶς ἰδιαίτερα χρήσιμες παρατηρήσεις της.

2. *Actes du Protaton*, ἀρ. 89, σελ. 142 καὶ σημ. 310.

τοῦ Ἀγίου Ὁρους Δανιήλ τοῦ Ὀκτωβρίου 1471, μὲ τὸ ὁποῖο ἐπιλύεται ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ πρώτου καὶ τῆς μονῆς Παντοκράτορος γιὰ τὴν κατοχὴ δύο κελλίων τῶν μοναχῶν Ἰσαΐου καὶ Ματθαίου¹. Γιὰ τὴν ἐπίλυση τῆς διαφορᾶς προσάγονται ὡς μαρτυρίες τὰ γράμματα τ(ῶν) δύο κελλί(ων) ᾧ ἔδωκεν ὁ πρῶτος Σεραπίων αὐτοὺς τ(οὺς) δύο μοναχοὺς πρὸ χρόνους ιβ (στ. 13-14)².

Ὡστόσο, ἀνέκδοτο ἔγγραφο τοῦ πρώτου Σεραπίωνος, ποὺ ἀπόκειται στὸ ἀρχεῖο τῆς Μονῆς Ἀγίου Παύλου, προσδιορίζει ἀκριβέστερα τὰ χρονικὰ ὅρια τῆς θητείας του³. Μὲ τὸ ἔγγραφο αὐτό, ποὺ ἐκδόθηκε τὸν Ἰούλιο τοῦ 1456⁴, ὁ πρῶτος Σεραπίων ἱερομόναχος, ποὺ ὑπογράφει σλαβικά, ἀποδέχεται τὴν ἀπόφαση τῆς μονῆς Ἀγίου Παύλου νὰ ἀποδώσει στὴ δικαιοδοσίᾳ τοῦ πρώτου τὸ κελλίο τοῦ Φιλογονίου τὸ ὁποῖο εἶχε ἀφιερωθεῖ, πρὶν ἀπὸ ἀρκετὰ χρόνια, στὴ μονὴ ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς τοῦ πνευματικοῦ Εὐθυμίου. Στὴ συνέχεια παραδίδει τὸ κελλίο στὸν πνευματικὸ ἱερομόναχο Ἰάκωβο καὶ τὴ συνοδείᾳ του.

Εἶναι γνωστὸ ὅτι ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 14ου αἰῶνα καὶ σὲ ὅλη τὴ διάρκεια τῆς μεταβυζαντινῆς περιόδου (ὡς τὰ τέλη τοῦ 16ου αἰ.) ἡ θητεία τοῦ πρώτου εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἐνιαύσια ἢ ἐκτείνεται τὸ πολὺ ὡς 3 ἔτη. Ἐπομένως, καὶ ἂν ἀκόμη γίνεи ἀποδεκτὸ ὅτι ὁ Σεραπίων εἶναι συνεχῶς ἐν ἐνεργείᾳ πρῶτος κατὰ τὸ χρονικὸ διάστημα τῶν τριῶν ἢ τεσσάρων ἐτῶν μεταξὺ 1456 καὶ 1459/60, αὐτὸ δὲν ἀποτελεῖ ἰδιαίτερη περίπτωσις⁵.

ΕΓΓΡΑΦΟ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΣΕΡΑΠΙΩΝΟΣ

γράμμα (στ. 23)

Ἰούλιος 6964 (1456)

Ὁ πρῶτος Σεραπίων καὶ ἡ σύναξις παραδίδουν στὸν ἱερομόναχο Ἰάκωβο τὸ κελλίο τοῦ Θεοδόχου Συμεών, ἐπιλεγόμενο τοῦ Φιλογονίου, μετὰ τὴν ἐκ

1. Ἀρχεῖο Μονῆς Βατοπεδίου, Τετράγωνο Δ', ἀρ. 7.—Γιὰ τὸν πρῶτο Δανιήλ βλ. *Actes du Prôtaton*, ἀρ. 91, σελ. 142.

2. Ἡ μνεία τῶν γραμμάτων τοῦ Σεραπίωνος πρὸ χρόνους ιβ ἐπαναλαμβάνεται στὸ ἔγγραφο ἄλλες δύο φορές (στ. 11-13 καὶ στ. 25-26). Ἡ τριπλὴ αὐτὴ μνεία στὸ ἔγγραφο τοῦ Δανιήλ ὀφείλεται ἴσως στὸ ὅτι καὶ ἡ δικὴ του ἀπόφασις στηρίζεται καὶ εἶναι ταυτόσημη μὲ ἐκείνη τοῦ Σεραπίωνος. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πάλι μεριὰ ἴσως πρέπει νὰ ὀδηγήσει σὲ ἀκριβέστερη χρονολόγησις τῶν ἐγγράφων τοῦ Σεραπίωνος τὸ 1459.

3. Κ ρ. Χ ρ υ σ ο χ ο ῖ δ η, *Ἱερά Μονὴ Ἀγίου Παύλου. Κατάλογος τοῦ Ἀρχείου*, Σύμμεικτα 4 (1981), σελ. 271, ἀρ. 21.

4. Τὸ ἔγγραφο δὲν ἦταν γνωστὸ στὸν S. B i n o n, *Les origines légendaires et l'histoire de Xéropotamou et de Saint-Paul de l'Athos*, Louvain 1942, σελ. 245-307, οὔτε κατέστη δυνατὸν νὰ ἐπισημανθεῖ ἀπὸ τοὺς A. G u i l l o u - J. B o m p a i r e, *Recherches au Mont Athos*, BCI 82 (1958), σελ. 184-186.

5. Γιὰ τὴ διάρκεια τῆς θητείας τοῦ πρώτου βλ. *Actes du Prôtaton*, σελ. 128.

νέου απόδοσή του στη δικαιοδοσία του Πρωτάτου ἐκ μέρους τῆς μονῆς Ἀγίου Παύλου.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Α. Ἀντίγραφο (15ου αἰ.). Ἀρχεῖο Μονῆς Ἀγίου Παύλου, φάκελος Α'. Χαρτί (δίφυλλο) 296×222. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι καστανόχρωμο. Διατήρηση ἀρκετὰ καλή: ἔχνη ὑγρασίας, λίγες φθορὲς στὶς διπλώσεις· τὸ κάτω μέρος τοῦ β' φύλλου, ὅπου καὶ σλαβικὴ σημείωση στὸ verso, εἶναι σχισμένο. Διακρίνονται πολλὲς ὀριζόντιες διπλώσεις. Λίγες συντομογραφίες καὶ πολλὰ ὀρθογραφικὰ σφάλματα.— Σημειώσεις στὸ verso τοῦ β' φύλλου: 1) *Kníga pora 'Iákōna [±14] Filogoni | Povo [...]* *Kieliju q* [...]

2) *Διὰ τὸ κελλίον εἰς ταῖς Καραῖς τοῦ ἁγίου καὶ δικαίου Σημεῶν | τοῦ Θεοδόχου: τὸ λεγόμενον τοῦ Φιλογώνη: -* (19ου αἰ.) (Πίνακας 1).

Β. Ἀντίγραφο (20ου αἰ.). Ἀρχεῖο Μονῆς Ἀγίου Παύλου, φάκελος Α'. Χαρτί 295×195. Τὸ κείμενο κατὰ τὸ ἥμισυ δακτυλόγραφο καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ χειρόγραφο. Διατήρηση καλή. Πολλὲς παραναγνώσεις καὶ παραλήψεις. Τὸ ἀντίγραφο ἐπιγράφεται: *ΟΜΟΛΟΓΙΑ | Τοῦ ἐν Καρυαῖς Κελλίου ἡμῶν τοῦ Ἀγίου καὶ Δικαίου Θεοδόχου Συμεῶν | τανῶν Ὑπαπαντῆ.*

Ἀνέκδοτο. Ἐκδίδεται μὲ βάση τὸ ἀντίγραφο Α'.

Βιβλιογραφία: Κ ρ. Χ ρ υ σ ο χ ο ῦ δ η, *Ἱερὰ Μονὴ Ἀγίου Παύλου, Κατάλογος τοῦ Ἀρχείου*, Σύμμεικτα 4 (1981), σελ. 271, ἀρ. 21.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ: Τὸν ναὸ καὶ τὸ κελλίον τοῦ ἁγίου καὶ δικαίου Θεοδόχου Συμεῶν, τὸ ἐπιλεγόμενον τοῦ Φιλογονίου, ἐνέμοντο πρὶν ἀπὸ χρόνια οἱ μοναχοὶ τοῦ πνευματικοῦ Εὐθυμίου (στ. 1-2). Μετὰ ἀπὸ παρέλευση ἐτῶν ἀφιερώθηκε στὴ μονὴ Ἀγίου Παύλου, γεγονὸς ποὺ προκάλεσε συζητήσεις καὶ παράπονα (στ. 2-3). Οἱ Ἀγιοπαυλίτες, ἀναγνωρίζοντας ὅτι καταπατοῦνται τὰ δικαιώματα τῆς μονῆς τῶν Καρυῶν καὶ λαμβάνοντας ὑπόψη ἀφορισμοὺς τῶν κτηρῶν, πατριαρχῶν καὶ πατέρων τοῦ Ἀγίου Ὁρους, ἐπανορθώνουν τὴν ἀδικία (στ. 3-7). Ἀφοῦ βρῆκαν τὸν ἱερομόναχο καὶ πνευματικὸ Ἰάκωβο γιὰ νὰ ἀναλάβει τὴν διακυβέρνησή του, ἀναγγέλλουν στὸν πρῶτο τὴν ἀπόφασή τους νὰ ἐπιστρέψουν τὸ κελλίον (στ. 7-9). Ὁ πρῶτος καὶ οἱ γέροντες τοῦ καθίσματος τῶν Καρυῶν ἀποδέχονται τὴν ἐπαναφορὰ τοῦ κελλίου τοῦ Φιλογονίου στὴ δικαιοδοσία τοῦ Πρωτάτου καὶ τὸ παραδίδουν στὸν ἱερομόναχο Ἰάκωβο καὶ τὴν συνοδεία του, τὸν ἱερομόναχο Δομετιανὸ (λείπουν τρία ὀνόματα), δηλαδὴ συνολικὰ σὲ πέντε πρόσωπα (στ. 9-15). Οἱ μοναχοὶ θὰ κατέχουν καὶ θὰ νέμονται τὸ κελλίον καὶ τὴν περιοχὴ του, ἀναλαμβάνουν ὅμως τὴν ὑποχρέωση νὰ ἀποδίδουν κάθε χρόνο στὸ Πρωτάτο πέντε μέτρα οἴνου καὶ νὰ συμμετέχουν

στις δουλείες ὅπως καὶ οἱ υπόλοιποι καθισματάρχιοι (στ. 15-20). Ἡ κατοχὴ τοῦ κελλίου ἰσχύει ἐφ' ὅρου ζωῆς. Μετὰ τὸν θάνατο τῶν πέντε προσώπων τὸ κελλίον θὰ ἐπανέλθει στὴ δικαιοδοσίαν τοῦ πρώτου (στ. 18-22). Ἐπίλογος, Χρονολογία, ὑπογραφεὶς τοῦ πρώτου, τοῦ ἐκκλησιάρχου τῶν Καρυῶν καὶ δέκα μοναχῶν.

ΣΧΟΛΙΑ: Τὸ ἔγγραφο παρουσιάζει ἐνδιαφέρον ὡς πρὸς τὴν ἱστορίαν τοῦ κελλίου τοῦ Φιλογονίου. Τὸ κελλίον ἰδρύθηκε πιθανὸν ἀπὸ τὸν ἱερομόναχο Φιλογόνιον, ἐκκλησιάρχην τῶν Καρυῶν κατὰ τὸ 1356 καὶ ὡς τώρα ὑπῆρχαν μαρτυρίες γιὰ τὴν ὑπαρξὴ του ὡς τὸ 1369¹. Σύμφωνα μὲ τὸ ἔγγραφο τοῦ πρώτου Σεραπίωνος, τὸ κελλίον ἀνῆκε στὴ μονὴ Ἀγίου Παύλου στὴν ὁποία εἶχε ἀφιέρωθαι ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς τοῦ πνευματικοῦ Εὐθύμιου, ἀφοῦ τὸ κράτησαν στὴν κατοχὴ τους γιὰ ἀρκετὰ χρόνια. Ποιὸς ἦταν ὁ πνευματικὸς Εὐθύμιος γίνεται γνωστὸ ἀπὸ ἀνέκδοτο πρωτότυπο ἔγγραφο τοῦ πρώτου Μαλαχίου τοῦ Μαΐου 1423². Μὲ βάση τὰ στοιχεῖα τοῦ ἐγγράφου ὁ ἱερομόναχος καὶ πνευματικὸς Εὐθύμιος, ὡς κάτοχος τοῦ κελλίου, ἐμφανίζεται νὰ ζητᾷ ἀπὸ τοὺς προηγουμένους πρώτους νὰ παραχωρήσουν αὐτονομία στὸ κελλίον του³. Μετὰ ἀπὸ ἐπανειλημμένες ἀρνήσεις τους νὰ ἐκπληρώσουν τὴν ἐπιθυμίαν του, ἀπευθύνθηκε πρὸς τὸν δεσπότη τῆς Σερβίας Στέφανο Lazarević, ζητώντας τὴ μεσολάβησίν

1. Γιὰ τὸν Φιλογόνιον, ὁ ὁποῖος ὑπογράφει καὶ σὲ ἔγγραφο τοῦ πρώτου Δωροθέου τοῦ Δεκεμβρίου 1356 ὡς ὁ ἐν ἱερομονάχοις ἐλάχιστος Φιλογόνιος καὶ ἐκκλησιάρχης τῶν Καρυῶν (Α. Μ α υ ρ ο μ ά τ η, *Μεσαιωνικὸ Ἀρχεῖο μονῆς Ζωγράφου. Ἐγγραφο πρώτου Δωροθέου*, Ἀφιέρωμα στὸν Νίκο Σβορώνο, τόμ. Α', Ρέθυμνο 1986, σελ. 316, στ. 60), καὶ τὸ κελλίον τοῦ Φιλογονίου ὡς τὸ 1369 βλ. *Actes de Kuthumus*, ἐκδ. P. Lemerle, Παρίσι 1988², σελ. 369-370 (Archives de l'Athos II²).

2. Κ ρ. Χ ρ υ σ ο χ ο ῖ δ η, *Ἱερὰ Μονὴ Ἀγίου Παύλου. Κατάλογος τοῦ Ἀρχείου*, Σύμμεικτα 4 (1981), σελ. 271, ἀρ. 20· πρβλ. *Actes du Protaton*, σελ. 141, ἀρ. 80.

3. Τὸ ὄνομα τοῦ Εὐθυμίου δὲν ἀναφέρεται στὸ σωζόμενο τμήμα τοῦ ἐγγράφου, ποὺ βρίσκεται σὲ πολὺ κακὴ κατάσταση (ἔχει ἐκπέσει τὸ ἐπάνω μέρος, 4-5 στίχοι). Σὲ ἀντίγραφο τῶν ἀρχῶν τοῦ 20οῦ αἰῶνα, ὅταν πιθανὸν σωζόταν ἀκόμη ὁλόκληρο τὸ ἔγγραφο, ἢ τὸ ὁποῖο μεταφέρει τὸ κείμενο ἀπὸ παλαιότερο μὴ σωζόμενο σήμερον ἀντίγραφο, ἀναφέρεται ὅτι ὁ ἱερομόναχος Εὐθύμιος εἶχε λάβει τὸ κελλίον τοῦ Φιλογόνου ἀπὸ τὸν πρῶτον Γεννάδιον ἐρειπωμένο καὶ ἀκατοίκητο. Ἀνήγειρε πύργον, ἔκτισε κελλίον καὶ παρέμενε σ' αὐτὸ ὡς ἡγούμενος. Ἐὰν ἔτσι ἔχουν τὰ πράγματα, τὸ κελλίον πρέπει νὰ ἐρημώθηκε κατὰ τὶς τελευταῖες δεκαετίες τοῦ 14ου αἰ., πάντως μετὰ τὸ 1369, καὶ νὰ ἀνασυστήθηκε ἀπὸ τὸν Εὐθύμιον μετὰ τὸ 1400 καὶ 1403, ἔτη κατὰ τὰ ὁποῖα μαρτυρεῖται ὡς πρῶτος ὁ Γεννάδιος (*Actes du Protaton*, σελ. 141, ἀρ. 76). Τὸ ὅτι ὁμοῦς πρόκειται γιὰ τὸν ἴδιον πνευματικὸν Εὐθύμιον τοῦ ἐγγράφου τοῦ Σεραπίωνος (στ. 2) συμπεραίνεται: α) ἀπὸ τὸν χαρακτηρισμὸν του ὡς πνευματικοῦ καὶ στὸ ἔγγραφο τοῦ Μαλαχίου (*ἱερομονάχου καὶ πνευματικοῦ* στ. 6, ὁ πνευματικὸς στ. 23) καὶ β) ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι τὰ τριαντατρία χρόνια ποὺ μεσολαβοῦν μετὰ τῶν ἐγγράφων τῶν δύο πρώτων καλύπτονται ἐφόσον οἱ μοναχοὶ τοῦ Εὐθυμίου κατεῖχαν ἤδη τὸ κελλίον *πρὸ χρόνων* (στ. 2) καὶ *μετὰ καιρὸν* (στ. 2) τὸ ἀφιέρωσαν στὴ μονὴ Ἀγίου Παύλου.

του. Ὁ Στέφανος ἡξίωσε διὰ γραφῆς (στ. 5) τὴν ἀπόδοση τῆς αὐτονομίας στὸ κελλίον τοῦ Φιλογόνου. Ὁ πρῶτος Μαλαχίας καὶ ἡ σύναξη, ἀναγνωρίζοντας τὶς εὐεργεσίες τοῦ Σέρβου ἡγεμόνα πρὸς τὶς μονές τοῦ Ἀγίου Ὁρους, ἀπέδωδε τὴν τελείαν ἐλευθερίαν καὶ τὸ αὐτοδέσποτον (στ. 13). Ἡ αὐτονομία συνίστατο στὸ ὅτι τὸ κελλίον δὲν παρεχωρεῖτο σὲ συγκεκριμένο ἀριθμὸ προσώπων οὔτε ἐπανερχόταν στὴ δικαιοδοσία τοῦ Πρωτάτου μετὰ τὸν θάνατό τους, διατηρώντας συνεχὴ αὐτόνομη διαδοχὴ. Ἦταν ὅμως ὑποχρεωμένο, σὲ ἐνδειξὴ ὑποταγῆς πρὸς τὸ Πρωτάτο, νὰ καταβάλλει ὡς ἐτήσιο τέλος πέντε μέτρα οἴνου (στ. 18) καὶ νὰ συμμετέχει στὶς ἀγγαρεῖες καὶ τὶς σудоσιές. Ἡ ἀφιέρωση τοῦ κελλίου ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς τοῦ Εὐθυμίου, ὁ ὅποιος δὲν πρέπει νὰ βρισκόταν πλέον ἐν ζωῇ, εἰδικὰ στὴ μονὴ Ἀγίου Παύλου, ποὺ αὐτὴν τὴν ἐποχὴ κατοικεῖται ἀπὸ Σέρβους, δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἄσχετη πρὸς τὴν εὐεργετικὴ παρέμβαση τοῦ Στεφάνου Lazarević ὑπὲρ τῆς αὐτονομίας του¹. Ἡ παραχώρηση ὅμως τοῦ κελλίου καὶ ἡ μὴ ἐπαναφορὰ του στὴ δικαιοδοσία τοῦ Πρωτάτου φαίνεται ὅτι δημιουργήσε προβλήματα στὶς σχέσεις μεταξὺ τοῦ πρώτου καὶ τῆς μονῆς Ἀγίου Παύλου. Θεωρήθηκε καταπάτηση τῶν δικαιωμάτων τῶν Καρυῶν (στ. 4), ἐνῶ ἡ φράση παρὰ τὸ σύνηδες (στ. 5) ἴσως ὑπονοεῖ τὴν πιεστικὴ ἐπέμβαση τοῦ Σέρβου ἡγεμόνα προκειμένου νὰ παραχωρηθεῖ τὸ αὐτοδέσποτο στὸ κελλίον τοῦ Φιλογονίου (ἔγγρ. Μαλαχίου, 1423, στ. 5: ἡξίωσε διὰ γραφῆς). Ἐξάλλου ἡ ἀναφορὰ σὲ ἀφορισμοὺς τῶν ἁγίων κτητόρων καὶ οἰκουμενικῶν πατριαρχῶν (στ. 5-6) ἴσως ἀπηχεῖ τὴν παρουσία πατριαρχικοῦ γράμματος τοῦ [Φιλοθέου Κοκκίνου] ποὺ μνημονεύεται σὲ ἔγγραφο τοῦ πρώτου Γερασίμου τοῦ 1375 καὶ τὸ ὅποιο ἐπέβαλε τὴν ἐπαναφορὰ στὴ δικαιοδοσία τοῦ Πρωτάτου τῶν κελλίων ποὺ εἶχαν ἀποσπασθεῖ ἀπὸ τοὺς σερβοπρώτους². Μὲ τὴν ἐπαναπροσάρτηση τοῦ κελλίου στὸν πρῶτο καταργεῖται τὸ αὐτοδέσποτον, καὶ τὸ μοναχικὸ καθίδρυμα παραδίδεται σὲ συγκεκριμένο ἀριθμὸ προσώπων (πέντε, στ. 15) καὶ μόνον ἐφ' ὅρου ζωῆς τους³. Τὸ ἐτήσιο τέλος ποὺ καταβάλλει παραμένει τὸ

1. Ἡ μονὴ Ἀγίου Παύλου, μετὰ τὴν ἐπανίδρυσή της στὰ τέλη τοῦ 14ου αἰῶνα ἀπὸ τὸν Σέρβο στὴν καταγωγὴ Ἀντώνιο Παγάση, παρέμεινε σερβικὴ ὡς τὸν 17ο αἰῶνα (S. Binon, *Les origines légendaires et l'histoire de Xéropotamou et du Saint-Paul de l'Athos*, Louvain 1942, σελ. 183-193). Εἶναι γνωστὸ ἄλλωστε ὅτι ὁ Γεώργιος Brancović (1427-1456), διάδοχος τοῦ Στεφάνου Lazarević, ὑπῆρξε δωρητὴς τῆς μονῆς (D. Sindik, *Sprske Povelje u Svetogorskom manastiru Svetog Pavla*, Mešovite Grabe 6, 1978, σελ. 193-194, ἔγγρ. ὑπ' ἀρ. 5, καὶ σελ. 200, ἔγγρ. ὑπ' ἀρ. 13) καὶ κτίτωρ τοῦ καθολικοῦ της (Binon, ὁ.π., σελ. 193-194). Εἶναι πολὺ πιθανὸ ὁ ἴδιος ὁ ἱερομόναχος Εὐθύμιος καὶ ἡ συνοδεία του νὰ ἦταν σερβικῆς καταγωγῆς.

2. *Actes de Kuilumius*, ἀρ. 31 στ. 13-15. Ὡστόσο, ὅπως ἐπισημαίνει ὁ P. Lemerle, ἡ ἀναφορὰ σὲ παρόμοιο πατριαρχικὸ γράμμα δὲν συναντᾶται ἄλλοῦ (ὁ.π., σελ. 377).

3. Στὸ ἔγγραφο καταγράφονται τὰ ὀνόματα δύο μόνον προσώπων (στ. 12-13), ἐνῶ παραμένει κενὸς χώρος γιὰ τὴ συμπλήρωση καὶ τῶν υπόλοιπων. Ἡ περίπτωση εἶναι γνωστὴ καὶ συνήθης | *Actes de Dionysiou*, ἐκδ. N. Oikonomides, Παρίσι 1968, ἀρ. 29,

ἴδιο: πέντε μέτρα οἴνου (στ. 19), ὅπως εἶχε καθορισθεῖ τὸ 1423 (ἔγγραφο τοῦ πρώτου Μαλαχίου, στ. 18), ἐνῶ οἱ ἀγγαρεῖες ποὺ ἀπαριθμοῦνται λεπτομερῶς τὸ 1423 ἀντικαθίστανται τώρα μὲ τὸν γενικὸ ὄρο δουλείας τοῦ Πρωτάτου (στ. 19)¹. Ἡ τύχη τοῦ κελλίου τοῦ Φιλογονίου μετὰ τὸ 1456 δὲν μᾶς εἶναι γνωστή. Ἐὰν δεχθοῦμε ὅτι ὁ τίτλος τοῦ ἀντιγράφου Β, *Ὁμολογία... τανῶν Ὑπαπαντῆ, ἀνταποκρίνεται* στὴν πραγματικότητα, πιθανὸν τὸ κελλί τοῦ Φιλογονίου νὰ ἀγοράσθηκε ἀπὸ τὴν μονὴ Ἀγίου Παύλου, ἕως τὸ 1661, ὅταν ἡ Μεγάλῃ Μέσῃ πώλησε μαζικὰ τὰ κελλία τοῦ Πρωτάτου², καὶ νὰ ἀφιερώθηκε στὴν Ὑπαπαντῆ³, σὲ χρόνον ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ προσδιορισθεῖ. Τὸ σημερινὸ κελλί τῆς Ὑπαπαντῆς στὴν περιοχὴ τῶν Καρυῶν, ποὺ ἀνήκει στὴ μονὴ Ἀγίου Παύλου, βρίσκεται βορειοδυτικὰ τῶν Καρυῶν καὶ σὲ ἀπόσταση 10' ἀπὸ τὸ Πρωτάτο⁴.

στ. 6, ἀρ. 35, στ. 7, ἀρ. 36, στ. 19-20 (Archives de l'Athos IV)· βλ. καὶ σελ. 173]. Ἀκόμη συνηθέστερα ἀπαντᾶται σὲ ὁμόλογα κελλίων τῶν μετέπειτα αἰώνων (Χ ρ. Κ τ ε ν ᾱ, *Ἀπαντα τὰ ἐν Ἀγίῳ Ὄρει καθιδρύματα*, Ἀθήνα 1935, σελ. 691-702). Ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἀριθμὸ τῶν προσώπων στὰ ὁποῖα γίνεται ἡ παραχώρηση κελλίου, ἡ ἐντολὴ ποὺ περιέχεται στὸ πατριαρχικὸ σιγίλλιο τοῦ Ἀντωνίου τοῦ 1392, *τὰ κελλία καὶ τὰ καθίσματα τοῦ πρωτάτου μὴ πρὸς πολλὰ ἐκδίδοσθαι πρόσωπα ἀλλ' εἰς ἐν μόνον δίδοσθαι πρόσωπον* (J. Darrouzès, *Deux sigillia du patriarche Antoine pour le prote de l'Athos en 1391 et 1393*, Ἑλληνικά 16 (1958-59), σελ. 144, § 7· τοῦ Ἰδίου, *Les régestes des actes du Patriarcat de Constantinople*, VI, *Les régestes de 1377 à 1410*, Παρίσι 1979, ἀρ. 2911), παρέμεινε, ὅπως φαίνεται, ἐξ ἀρχῆς νεκρὸ γράμμα (βλ. *Actes de Dionysiou*, σελ. 71).

1. Γιά τὰ ἐτήσια τέλη τῶν κελλίων στὸ Πρωτάτο καὶ τὶς ἀγγαρεῖες βλ. Mirjana Zivoinović, *Svetogorske Kelije i Pirgovi u Srednjem Veku*, Βελιγράδι 1972, σελ. 84-90.

2. Γ. Σ μ υ ρ ν ᾱ κ η, *Τὸ Ἅγιον Ὄρος*, Ἀθήνα 1903, σελ. 135-136 (φωτ. ἀνατύπωση μὲ εὐρετήριο, Καρυὲς 1988).— Ἀ λ ε ξ ᾱ ν δ ρ ο υ Λ α υ ρ ι ῶ τ ο υ, *Τὸ Ἅγιον Ὄρος μετὰ τὴν Ὀθωμανικὴν κατάκτησιν*, ΕΕΒΣ 32 (1963), σελ. 218-220.— *Actes du Protaton*, σελ. 121 καὶ σημ. 112. Ὅλοι, σχεδόν, οἱ δημοσιευμένοι κατάλογοι ἀρχείων τῶν ἀθωνικῶν μονῶν περιέχουν ἔγγραφα πωλήσεως κελλίων ἀπὸ τὴν Μεγάλῃ Μέσῃ πρὸς τὶς μονὰς [II. Ν ι κ ο λ ὀ π ο υ λ ο υ - Ν. Ο ἰ κ ο ν ο μ ῖ δ η, *Ἱερὰ Μονὴ Λιονασίου. Κατάλογος τοῦ Ἀρχείου*, Σύμμεικτα 1 (1966), σελ. 286, ἀρ. 82· Ν. Ο ἰ κ ο ν ο μ ῖ δ η, *Ἱερὰ Μονὴ Κωνσταντίνου. Κατάλογος τοῦ Ἀρχείου*, Σύμμεικτα 2 (1970), σελ. 430, ἀρ. 16· τοῦ Ἰδίου, *Ἱερὰ Μονὴ Σταυρονικήτα. Κατάλογος τοῦ Ἀρχείου*, Σύμμεικτα 2 (1970), σελ. 450, ἀρ. 19· Κ. Χ ρ υ σ ο χ ο ῖ δ η - Π. Γ ο υ ν α ρ ῖ δ η, *Ἱερὰ Μονὴ Καρακάλλον. Κατάλογος τοῦ Ἀρχείου*, Ἀθωνικά Σύμμεικτα 1, Ἀθήνα 1985, σελ. 29, ἀρ. 20· Δ. Β α μ β α κ ᾱ, *Ἱερὰ Μονὴ Σίμωνος Πέτρου. Κατάλογος τοῦ Ἀρχείου*, Ἀθωνικά Σύμμεικτα 1, Ἀθήνα 1985, σελ. 128-129, ἀρ. 26].

3. Οἱ ἐορτὲς τῆς Ὑπαπαντῆς καὶ τοῦ Θεοδόχου Συμεὼν σχετίζονται ἄμεσα καὶ τιμῶνται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν μὲ διαφορὰ μιᾶς ἡμέρας (2 καὶ 3 Φεβρουαρίου ἀντίστοιχα).

4. Κ. Β λ ᾱ χ ο υ, *Ἡ Χερσόνησος τοῦ Ἀγίου Ὄρους Ἀθῶ*, Βόλος 1903, σελ. 280.— Χ ρ. Κ τ ε ν ᾱ, ὁ.π., σελ. 624.

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΚΑ: Οἱ ἱερομόναχοι Ἰάκωβος (στ. 12) καὶ Δομετιανός (στ. 13) δὲν εἶναι γνωστοὶ ἀπὸ ἄλλες μαρτυρίες. Ὁ ἐκκλησιάρχης τῶν Καρεῶν Μανασσῆς ἱερομόναχος (στ. 24-25) ἐμφανίζεται γιὰ πρώτη φορὰ καὶ πρέπει νὰ προστεθεῖ στὸν κατάλογο τῶν ἐκκλησιαρχῶν τοῦ Πρωτάτου. Ὁ Γεράσιμος ἱερομόναχος τοῦ Χουλιαρᾶ (στ. 25) ὑπογράφει καὶ σὲ πράξη τοῦ πρώτου Καλλιόστου τὸ 1462(;)¹. Ὁ παπα Ἰωσήφ Κοζα (στ. 27, σλαβικὴ ὑπογραφή) δὲν εἶναι γνωστός. Τὸ ἐπώνυμο ὅμως Κόζας φέρει καὶ ὁ Μαρκίων ἢ Μάρκος ἱερομόναχος ποὺ ἀναφέρεται σὲ ἔγγραφο τῆς συνάξεως τοῦ 1472². Ὁ Γαβριὴλ τοῦ Ξύστρη (στ. 28, σλαβικὴ ὑπογραφή) δὲν εἶναι γνωστός. Εἶναι, ὅμως, χρονολογικά, ὁ πρῶτος μοναχὸς τοῦ Ξύστρη ποὺ ὑπογράφει σλαβικά. Ὅλες οἱ προηγούμενες γνωστὲς ὑπογραφὲς μοναχῶν τοῦ Ξύστρη, ὡς τὸ 1427, εἶναι ἑλληνικὲς³. Ἡ ἐπόμενη γνωστὴ ὑπογραφή μοναχοῦ τοῦ Ξύστρη, τοῦ Ἀθανασίου ἱερομονάχου, ποὺ ὑπογράφει σὲ ἔγγραφο τοῦ πρώτου Κοσμᾶ τὸ 1500, εἶναι καὶ αὕτὴ σλαβικὴ⁴. Πρέπει μᾶλλον νὰ ὑποθέσουμε ὅτι στὰ μέσα τοῦ 15ου αἰῶνα τὸ κελλί τοῦ Ξύστρη κατοικήθηκε ἀπὸ σλαβόφωνους μοναχοὺς.

ΜΝΗΜΟΝΕΥΟΜΕΝΟ ΕΓΓΡΑΦΟ: Ἐγγραφο ἀφιερώσεως τοῦ κελλίου τοῦ Φιλογονίου ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς τοῦ πνευματικοῦ Εὐθυμίου πρὸς τὴ μονὴ Ἀγίου Παύλου (στ. 2-3: ἐπροσήλωσαν).

† Τοῦ αἰγίου καὶ δικεον Θ(ε)ωδοχον Συμ(εων) ναὼς καὶ κελι(ον) λεγόμενον Φυλογονίου ἐνέμετο δὲ |² προχρόνων ὑπο τῶν καλογερων τοῦ πν(ευμα)τικοῦ κυρ Εὐθυμίου· μετα κερὸν ἐπροσν|³ λόσαν τὸ κελι(ον) εἰς τον ἅγιον Πάβλον, ἐγένοντο δὲ πολλοὶ λόγοι καὶ γογγισμοί· ἰδοντ(ες) |⁴ οὖν ἡ Ἀγιοπαβλύτε τὸ ἄδικον τὸ γεγονὸς ἦνα καταπατεῖτε ἡ σεβασμία μονὴ τῶν |⁵ Καρεω(ν), παρὰ τὸ σύννηθες, μάλλον δὲ καὶ ἀφορισμοὺς ἐξεθεμένους υπο τῶν ἀγίω(ν) |⁶ κτητόρων καὶ ἡκουμενηκῶν π(ατ)ριαρχῶν καὶ ὁσίων π(ατέ)ρων τοῦ Ἀγίου Ὁρους καὶ ὡς καλοὶ |⁷ ἄνθρωποι ἐκατέλησαν τὸ ἄδικον τὸ πράγμα. Εὐρόντες δὲ τὸν τιμιωτάτον ἐν ἱερομο|⁸ νάχοις καὶ πν(ευμα)τικοῖς Ἰάκωβον, ἦτα ἐλθόντ(ες) εἰς τὴν ἡμετέραν εὐτέλιαν ἀναγγίλαντ(ες) τὰ |⁹ περὶ τοῦ πράγματος· ἰδὼν δὲ ἐγὼ ὁ προτέβον ὁσιον καὶ δίκεω(ν) πράγμα ἦνα ἐπι|¹⁰ στραφῇ τὸ κελι(ον) εἰς τ(ὴν)

1. *Actes de Dionysiou*, ἀρ. 29, στ. 13-14.

2. Ὁ.π., ἀρ. 31, στ. 7. Ὁ ἴδιος Μάρκος μνημονεύεται τὸ 1481 ὡς ἐκκλησιάρχης τῶν Καρεῶν (ὅ.π., ἀρ. 34, στ. 4-5 καὶ σελ. 174· πρβλ. *Actes du Protaton*, σελ. 161 καὶ σημ. 471).

3. *Actes de Saint Pantéléémon*, ἐκδ. P. Lemerle καὶ G. Dagron, Παρίσι 1982, σελ. 55 (*Archives de l'Athos* XII).

4. *Actes du Protaton*, ἀρ. 14, στ. 32. Ἑλληνικὴ ὑπογραφή τοῦ ἰδίου σὲ ἀντίγραφο, ὅμως, ἔγγραφου τοῦ πρώτου Βησσαρίωνος τοῦ 1500 (Μ. Γεδών, *Πατριαρχικαὶ Ἐφημερίδες*, Ἀθήνα 1936, σελ. 7).

δεσποτίαν τοῦ Προτάτου μετα τῶν ὁσίων γερόντων τοῦ καθυσματος |¹¹ και ἀντῶν ὁσι(ω)τάτων και καλῶν ἀν(θρώπ)ων, ὅδι ἀπο την σύμερον παραδίδο-
μεν τὸ |¹² κελι(ον) τοῦ ἀγίου και δικέου Συμε(ων) τοῦ Φυλογόνη τὸ πν(ευ-
ματ)ικὸ ἐν ἱερόμοναχοις κυρ Ἰάκωβον |¹³ και τοῦς ἀδελφοῦς αὐτοῦ τὸν ἐν ἱε-
ρομονάχοις κυρ Δομετιανὸν vacat |¹⁴ vacat |¹⁵ ἱον εἰς πρόσποπα πέντ(ε)· οἷ και
ὁφύλουσιν κατέχιν και νέμεσθαι τὸ ὑριμένδον κελί(ον) |¹⁶ μετα πάσις περιόχῶς
και νομὴν αὐτοῦ, ἐπιμελούμενύ τε παντία συστάσεος |¹⁷ και βελτιόσεος και οὐ-
τος ἀποφέρεσθαι και τ(ήν) ἐξ αὐτ(ήν) πάσαν πρίσοδον μονομερὸς και |¹⁸ ἀκρο-
τυράστος, πλὴν τὸν ἀποτεταγμένων κατέτος δίδοστε εἰστὸ Πρωτάτο |¹⁹ ἦτε
ἦνον μέτρα πέντε, ἐκδουλεύειν δὲ και τας δουλίας τοῦ Πρωτ(ά)τ(ον) ὅς και
οἱ λυποὶ |²⁰ καθισματάροι· ταῦτα πιούντες κατέξουσιν τὸ κελὶν ἀνενοχλῦτος και
ἀδιάσυστος |²¹ παρα ὅλην αὐτ(ων) τ(ήν) ζοήν, ἰνύκα δὲ ἀποθάουσιν τὰ πέντε
πρόσωπ(α) να ἐπανέρχεται τὸ κελί(ον) |²² πάλιν εἰς τ(ήν) δεσποτίαν τοῦ
Πρωτ(ά)τ(ον). Και εἰς δίλοσιν και ἀσφάλιαν τῆς παρούσης πράξεος |²³ ἐνεκ(εν)
τοῦτο ἐγγερόνη και τὸ παρῶν γράμμα ἐν μηνὴ Ἰουλίῳ ἐν ἔτι ς^ω π^ω ξδ : -

|²⁴ † *Prwt S(ve)tye Gory Serapiōn ieromonah* : -

† Ὁ ἐκκλησιάρχους τὸν Καρέω(ν) |²⁵ Μανασῖς ἱερομόναχος : -

† Γεράσιμος ἱερομόναχος και πν(ευματ)ικὸς Χουλιαράς : †

|²⁶ † *Makriá ieromonah Kalinnik* : -

Θεόφυλος ιερομόναχος : -

|²⁷ † *Koža pop Iosif* : -

† Νίφων Μακρίγεν : -

† Ἰωαννίκιος μοναχὸς : -

|²⁸ † *Neóφντος μοναχὸς* : -

† *Pop Iakow* : -

† *Gavriil Ξistro* : -

|²⁹ † *Βαρλαάμ μοναχὸς ὁ και γράφας* : -

2 lege πρὸ χρόνων || 2-3 lege ἐπροσήλωσαν || 3 lege πολλοὶ || 4 lege οἱ Ἀγιοπανλῖται || lege
ἦνα || 6 lege ὥς || 7 lege ἐκατέλυσαν || 8 lege εἶτα || 9 lege ἰδὼν || lege ὁ πρωτεῶν || 11
lege ἦδη || 12 lege τῷ πνευματικῷ || 15 lege οἶον || lege οἷ || lege εἰρημένον || 16 lege
παντοίας || 17 lege οὕτως || lege αὐτοῦ || 17-18 lege πρόσποδον μονομερῶς και ἀνακρωτη-
ριάστως || 19 lege ἦτοι οἶνον || lege ὥς || 20 lege καθισματάροι || lege ποιούντες || 21
lege ἦνίκα

Β'. Μάξιμος (μεταξὺ Ἰουλίου-Νοεμβρίου 1539)

Ὁ ἡγούμενος τῆς μονῆς Διονυσίου καὶ ὕστερα πρῶτος, Μάξιμος, ἐμφανίζεται γιὰ πρώτη φορά στὰ ἔγγραφα ποὺ δημοσιεύονται ἐδῶ. Ὑπογράφει σὲ ἔγγραφο - ἀναφορὰ μὲ τὸ ὁποῖο γνωστοποιεῖ στὸν πατριάρχη Ἱερεμία Α' ἀπόφαση ἐπιτροπῆς αἵρετῶν κριτῶν ποὺ διευθέτησε τὴν διαφορὰ μεταξὺ τῶν μονῶν Λαύρας καὶ Ἰβήρων γιὰ τὴν τοποθεσία τοῦ Μαγουλά¹. Τὸ ἔγγραφο εἶναι ἀχρονολόγητο. Ὡστόσο, ὁ συνδυασμὸς του μὲ τρία ἄλλα ἔγγραφα ποὺ ἀναφέρονται στὴν ἴδια ὑπόθεση συμβάλλει στὸ χρονικὸ προσδιορισμὸ τῆς θητείας του ὡς πρώτου.

Τὸν Αὐγούστο 1538, ὁ πρῶτος Γαβριήλ καὶ ἐπιτροπὴ αἵρετῶν κριτῶν, στὴν ὁποία συμμετέχει καὶ ὁ ἐπίσκοπος Ἱερικοῦ καὶ Ἀγίου Ὁρους Μακάριος, ἐκδίδουν ἀπόφαση μὲ τὴν ὁποία ἐπιλύεται ὑπὲρ τῆς μονῆς Ἰβήρων ἡ διαφορὰ τῆς μὲ τὴν μονὴ Μεγίστης Λαύρας γιὰ τὴν τοποθεσία τοῦ Μαγουλά. Μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς ποὺ ὑπογράφουν τὸ ἔγγραφο εἶναι καὶ ὁ Μάξιμος ἱερομόναχος καὶ ἡγούμενος τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ κὺρ Διονυσίου (ἔγγρ. ὑπ. ἀρ. 1).

Ἡ ἀπόφαση τοῦ πρώτου Γαβριήλ δὲν φαίνεται νὰ ἱκανοποίησε τοὺς Λαυριῶτες, οἱ ὁποῖοι ἰσχυρίσθηκαν ὅτι ὁ τόπος ποὺ ἐπιδικάσθηκε στὴ μονὴ Ἰβήρων δὲν ἦταν ὁ Μαγουλάς ἀλλὰ ὁ Κραββάτος, ποὺ ἦταν ἀναγνωρισμένη ἰδιοκτησία τους, ἐνῶ συγχρόνως ἐπέμεναν ὅτι ὁ Μαγουλάς βρίσκεται κοντὰ στὴ μονὴ Ἰβήρων. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἡ ὑπόθεση κρίθηκε γιὰ δεύτερη φορά. Ὁ πρῶτος καὶ οἱ αἵρετοὶ κριτές, ἀπορρίπτοντας τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῶν Λαυριωτῶν, ὡς πρὸς τὴ θέση τοῦ Κραββάτου, ἀπέδωσαν καὶ πάλι τὸν Μαγουλά στὴ μονὴ Ἰβήρων². Ἡ ἀπόφαση ὑπὸ τύπον ἀναφορᾶς διαβιβάσθηκε στὸν πατριάρχη Ἱερεμία. Τὸ ἔγγραφο, ποὺ εἶναι ἀχρονολόγητο, ὑπογράφεται αὐτὴ τὴν φορά ἀπὸ τὸν πρῶτο Μάξιμο ἱερομόναχο, ὁ ὁποῖος στὸ κείμενο ἐμφανίζεται ὡς καὶ πρῶτον ἡγούμενος τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ κὺρ Διονυσίου (ἔγγρ. ὑπ' ἀρ. 2).

Τὸν Νοέμβριο [1539] ὁ πατριάρχης Ἱερεμίας μὲ συνοδικὸ γράμμα γνωστοποιεῖ στὸν πρῶτο τοῦ Ἀγίου Ὁρους τὴν παραλαβὴ τοῦ ἐγγράφου τῆς ἀποφάσεως, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία ἐπιλύθηκε ὑπὲρ τῆς μονῆς Ἰβήρων ἡ διαφορὰ τῆς μὲ τὴν Μεγίστη Λαύρα γιὰ τὶς τοποθεσίες τοῦ Μαγουλά καὶ τοῦ Κραββάτου, καὶ τὴν ἐπικυρώνει (ἔγγρ. ὑπ' ἀρ. 3). Τὸ πατριαρχικὸ ἔγγραφο ἀπευθύνεται στὸν πρῶτο τοῦ Ἀγίου Ὁρους ἀνώνυμα. Ἡ ἀναφορὰ του ὅμως

1. Γιὰ τὴν τοποθεσία τοῦ Μαγουλά, ποὺ βρίσκεται μέσα στὴ χερσόνησο τοῦ Ἁθῶ βλ. σχόλια ἐγγράφου ὑπ' ἀρ. 2, σελ. 451-453.

2. Οἱ κριτές εἶναι οἱ ἴδιοι ὅπως καὶ τὸ 1538. Προστίθεται μόνον ὁ πρῶτον πρῶτος Σεραφεῖμ, ἐνῶ ἀπουσιάζει ὁ ἡγούμενος τῆς μονῆς Φιλοθέου Καλλίνικος.

στην απόφαση τοῦ πρώτου Μαξίμου καὶ ὅχι τοῦ Γαβριὴλ ἐπιβεβαιώνεται ἀπὸ δεύτερο γράμμα τοῦ ἴδιου πατριάρχῃ ποὺ ἀπολύθηκε τρία χρόνια ἀργότερα.

Τὸν Μάιο [1542] ὁ πατριάρχῃς Ἱερεμίας ἐκδίδει ἐπιβεβαιωτήριο γράμμα στὸ ὁποῖο μνημονεύει ρητὰ τὴν ἀπόφαση τοῦ τότε πρώτου ἱερομονάχου Μαξίμου καὶ τῶν αἵρετῶν κριτῶν, τοὺς ὁποίους ἀπαριθμεῖ ὀνομαστικά (ἔγγρ. ὑπ' ἀρ. 2), καὶ τὸ δικό του συνοδικὸ γράμμα ποὺ τὴν ἐπικυρώνει (ἔγγρ. ὑπ' ἀρ. 3), καὶ ἀναφέρεται στὴν προσωπικὴ του παρέμβαση καὶ κρίση, κατὰ τὴ διάρκειά τῆς παραμονῆς του στὸ Ἅγιον Ὄρος τὸ 1541, μὲ τὴν ὁποία δικαιώθηκε καὶ πάλι ἡ μονὴ Ἰβήρων γιὰ τὴν ὑπόθεση τοῦ Μαγουλᾶ (ἔγγρ. ὑπ. ἀρ. 4).

Εἶναι γνωστὸ ὅτι ἡ θητεία τοῦ Γαβριὴλ ὡς πρώτου ἐκτείνεται ὡς τὸν Ἰούλιο 1539¹. Ἐπομένως, τὸ ἔγγραφο τοῦ πρώτου Μαξίμου ἐκδόθηκε μετὰ τὸν Ἰούλιο 1539 καὶ πρὶν τὸν Νοέμβριο τοῦ ἴδιου ἔτους, ὅποτε καὶ ἐπικυρώθηκε μὲ τὸ συνοδικὸ γράμμα τοῦ Ἱερεμίου.

Ἔτσι συμπεραίνεται ὅτι α) ὁ Μάξιμος τὸν Αὐγούστο 1538 εἶναι ἡγούμενος τῆς μονῆς Διονυσίου καὶ β) ἡ θητεία του ὡς πρώτου πρέπει νὰ ἀρχίζει περίπου τὸν Αὐγούστο 1539² καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐκτείνεται μετὰ τὸν Ἰανουάριο 1541, ὅποτε μαρτυρεῖται ὡς πρῶτος ὁ Μισαήλ³.

1. ΕΓΓΡΑΦΟ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΓΑΒΡΙΗΛ

γράμμα (στ. 21)

Αὐγούστος, ἰνδικτιῶν 13
7046 (1538)

Ὁ ἐπίσκοπος Ἱερισσοῦ, ὁ πρῶτος καὶ αἵρετοὶ κριτὲς ἐπιλύουν ὑπὲρ τῆς μονῆς Ἰβήρων τὴ διαφορά της μὲ τὴ Μεγίστη Λαύρα γιὰ τὴν τοποθεσία τοῦ Μαγουλᾶ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Α. Ἀντίγραφο (σύγχρονο μὲ τὸ πρωτότυπο). Ἀρχεῖο Μονῆς Ἰβήρων (Φάκελλος 4, α). Χαρτὶ (δίφυλλο) 345×238. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι σκοῦρο καστανόχρωμο. Διατήρηση καλὴ: λίγες φθορὲς στὶς διπλώσεις. Διακρίνονται δύο ὀριζόντιες καὶ δύο κάθετες δι-

1. *Actes du Protaton*, σελ. 146, ἀρ. 119.

2. Στὸ ἔγγραφο τοῦ πρώτου Γαβριὴλ καὶ τῆς μεγάλης συνάξεως τοῦ Ἰουλίου 1539, ὡς ἡγούμενος τῆς μονῆς Διονυσίου ὑπογράφει ὁ Μητροφάνης (Ἀρχεῖο Μονῆς Ἐηροποτάμου, ἀρ. 177, στ. 26· πρβλ. Εὐδὸκίμου Ἐηροποταμηνοῦ, *Ἡ ἐν Ἀγίῳ Ὄρει Ἀθω ἱερά... μονὴ τοῦ Ἐηροποτάμου*, Θεσσαλονίκη 1971², σελ. 188). Πιθανὸν ὁ Μάξιμος νὰ εἶχε παραιτηθεῖ λίγο νωρίτερα προκειμένου νὰ ἀναλάβει τὰ καθήκοντα τοῦ πρώτου τοῦ Ἀγίου Ὄρους.

3. *Actes du Protaton*, σελ. 146, ἀρ. 120. Γιὰ τὸν χρόνο (πιθανῶς τὸν Αὐγούστο) τῆς ἐναλλαγῆς τῶν προσώπων στὸ ἀξίωμα τοῦ πρώτου βλ. *Actes de Dionysiou*, σελ. 69.

πλώσεις. Λίγες συντομογραφίες και πολλά ὀρθογραφικά σφάλματα.— Σημειώσεις στὸ verso τοῦ β' φύλλου: 1) *του Μαγουλά*: - (16ος αἰ.) 2) *δια του Μαγουλά* (Πίνακας 2).

Β. Ἀντίγραφο (16ου αἰ.). Ἀρχεῖο Μονῆς Ἰβήρων (Φάκελλος 4, α). Χαρτί 344×238. Ἐπικολλημένο μεταγενέστερα σὲ χαρτί 430×307. Μελάνι σκοῦρο καστανόχρωμο. Διατήρηση καλή: λίγες φθορὲς στὶς διπλώσεις. Διακρίνονται πέντε ὀριζόντιες καὶ δύο κάθετες διπλώσεις. Λίγες συντομογραφίες καὶ λίγα ὀρθογραφικά σφάλματα. Σημειώσεις στὸ verso τοῦ ἐγγράφου: (18ος αἰ.) *δια του Μαγουλά με τους Φιλοθείτες κ(αί) Λαυριῶτες, |* (συμπλήρωση 19ου αἰ.) *ὅτι κυρίως νὰ εἶναι τῶν Ἰβήρων*: - 1538.

Γ. Ἀντίγραφο (16ου αἰ.). Ἀρχεῖο Μονῆς Ἰβήρων (Φάκελλος 4, α). Χαρτί 320×217. Μελάνι σκοῦρο καστανόχρωμο. Διατήρηση πολὺ καλή. Διακρίνονται δύο ὀριζόντιες καὶ δύο κάθετες διπλώσεις. Λίγες συντομογραφίες καὶ λίγα ὀρθογραφικά σφάλματα. Σημείωση στὸ verso τοῦ ἐγγράφου: *διὰ τον Μαγουλά*: (18ος αἰ.).

Ἀνέκδοτο. Ἐκδίδεται μετὰ βάση τὸ ἀντίγραφο Α.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ: Διένεξη δημιουργήθηκε μεταξύ τῶν μονῶν Λαύρας καὶ Ἰβήρων γιὰ τὴν περιοχὴ τοῦ Μαγουλά. Μετὰ ἐντολὴ τοῦ πατριάρχου ἀνατέθηκε στὸν ἐπίσκοπο Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγίου Ὁρους Μακάριο, τὸν πρῶτο Γαβριήλ καὶ σὲ αἰρετὰ πρόσωπα, δηλαδὴ μοναχοὺς ποὺ ἐπέλεξαν τὰ δύο μοναστήρια, νὰ ἐπιθεωρήσουν μετὰ ἀκρίβεια τὸν τόπο καὶ νὰ τὸν παραδόσουν στὴ μονὴ ποὺ ἀνῆκε ἐξαρχῆς (στ. 1-11). Μετὰ ἀπὸ ἐπιτόπου μετάβαση στὴν διαφιλονεικούμενη τοποθεσίαν, ἀνίχνευσαν τὴν περιοχὴ καὶ τὰ σημάδια μετὰ βάση τὰ γράμματα τῶν δύο μονῶν (στ. 11-13). Τὰ ἔγγραφα τῆς Λαύρας βρισκόταν σὲ ἀταξία καὶ οἱ μαρτυρίες ἦταν ἀσαφεῖς. Μετὰ βάση ὅμως τὰ γράμματα τῶν μονῶν Ἰβήρων καὶ Φιλοθέου καὶ τὸν βίο τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Σιναΐτου διαπιστώθηκε ὅτι ὁ Μαγουλάς ἀνήκει στὴ μονὴ Ἰβήρων (στ. 13-17). Σύμφωνα μετὰ τὴν ἐντολὴ τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου, ὁ τόπος ἀποδίδεται στὴ μονὴ Ἰβήρων καὶ συνιστᾶται στὰ δύο μοναστήρια νὰ διατηροῦν μεταξύ τους τὴν ἀγάπη, ὅπως ἦταν ἡ διαταγὴ τῶν κλητόρων τους (στ. 17-20). Τὸ ἔγγραφο ἀπολύεται εἰς ἀσφάλειαν καὶ βεβαίωσιν τῆς ἀποφάσεως καὶ ἐπισύρεται ἡ ποινὴ τοῦ ἀφορισμοῦ γιὰ αὐτοὺς ποὺ θὰ τὴν ἀνατρέψουν (στ. 21-24). Χρονολογία. Ὑπογραφὰς τοῦ πρώτου Γαβριήλ καὶ ἑξὶ μοναχῶν.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Στὸ ἀντίγραφο Α οἱ ὑπογραφές, ἐκτὸς ἀπὸ ἐκείνη τοῦ πρώτου, δὲν προέρχονται ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ γραφέα τοῦ ἐγγράφου. Ὅρισμένες ἀπὸ αὐτὲς πρέπει νὰ εἶναι αὐτόγραφες (π.χ. τοῦ Κασσιανοῦ τῆς Σίμωνος Πέτρας στ. 27· πρβλ. ἔγγρ. ὑπ' ἀρ. 2, στ. 36 καὶ τοῦ Μαξίμου ἡγου-

μένου του Κουτλουμουσίου, στ. 29· πρβλ. ἔγγρ. ὑπ' ἀρ. 2, στ. 38). Πρόκειται προφανῶς γιὰ ἀντίγραφο πού καταστρώθηκε γιὰ νὰ ἐπιδοθεῖ στὴ μονὴ Ἰβήρων ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπίλυση τῆς ὑποθέσεως¹. Στὰ ἀντίγραφα Β καὶ Γ τὸ κείμενο καὶ οἱ ὑπογραφές προέρχονται ἀπὸ τὸ χέρι τῶν γραφέων.—Ὁ γραφέας τοῦ ἀντιγράφου Α πρέπει νὰ ταυτισθεῖ μὲ τὸν γραφέα τῆς πράξεως τοῦ πρώτου Γαβριήλ (1526) καὶ ἐκείνης τοῦ πρώτου Καλλιστράτου (1527/1528) τῆς μονῆς Κουτλουμουσίου².

ΣΧΟΛΙΑ: Ἡ ἐπίλυση τῆς διαφορᾶς τῶν μονῶν Λαύρας καὶ Ἰβήρων γιὰ τὴν περιοχὴ τοῦ Μαγουλᾶ ἀνατέθηκε, μὲ πατριαρχικὸ γράμμα, στὸν ἐπίσκοπο Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγίου Ὁρους, στὸν πρῶτο καὶ σὲ πρόσωπα αἵρετὰ (στ. 3) δηλαδὴ σὲ πρόσωπα πού ἐπέλεξαν οἱ ἴδιες οἱ μονές (στ. 5: τὰ δύο μοναστήρια ἐσύναξαν ἀνθρώπους· πρβλ. ἔγγρ. ὑπ' ἀρ. 4, στ. 6: ἐξ αὐτῶν τῶν δύο μονῶν ἐκλεχθέντων· πρβλ. καὶ στ. 14). Τὰ πρόσωπα αὐτὰ στὸ πατριαρχικὸ γράμμα τοῦ Ἱερεμίου Α' τοῦ 1542 χαρακτηρίζονται ὡς αἵρετοὶ κριταὶ (ἔγγρ. ὑπ' ἀρ. 4, στ. 4, 7 καὶ 14). Ἐπομένως, δὲν πρέπει νὰ ταυτισθοῦν μὲ τὰ μέλη τῆς συνάξεως τῶν Καρυῶν ἐφόσον ἔχουν ἐπιλεγεῖ ὡς ἄτομα καὶ ὄχι ὡς ἀντιπρόσωποι μονῶν καὶ γιὰ τὴ διεκπεραίωση μιᾶς συγκεκριμένης ὑποθέσεως³. Γιὰ τὴν ὑπόθεση τῆς διενέξεως μεταξὺ τῶν δύο μονῶν σχετικὰ μὲ τὴν τοποθεσίαν τοῦ Μαγουλᾶ βλ. Σχόλια ἔγγρ. 2, σελ. 451-453.

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΚΑ: Ὁ ἐπίσκοπος Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγίου Ὁρους Μακάριος (στ. 6), ὁ ὁποῖος δὲν ὑπογράφει τὸ ἔγγραφο, μνημονεύεται σὲ πολλὰ ἀγιορειτικὰ ἔγγραφα μεταξὺ 1527/28 καὶ 1543/44⁴. Ἡ παρουσία του ὅμως στὸ Ἀγιον Ὄρος σημειώνεται καὶ τέσσερα χρόνια ἀργότερα καὶ συγκεκριμένα μετὰ τὴν 8 Ἰουλίου 1548, ἔτος θανάτου τοῦ γνωστοῦ βιβλιογράφου Θεοφίλου. Στὸν Βίο τοῦ Θεοφίλου, ὁ ὁποῖος ἀνακηρύχθηκε ὁσῖος μὲ τὴν ἐπωνομασίαν «μυροβλήτης», ἀναφέρεται ὅτι μετὰ τὸν θάνατό του, μὲ ἐπέμβαση τοῦ ἐπισκόπου Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγίου Ὁρους Μακαρίου, τὸ λείψανό του ἐπιστράφηκε ἀπὸ τὴν μονὴ Παν-

1. Γιὰ τὸ πρόβλημα πρωτοτύπων καὶ ἀντιγράφων στὰ ἔγγραφα τῶν πρώτων τῆς μεταβυζαντινῆς ἐποχῆς καὶ εἰδικότερα ἐκείνων πού ἀναφέρονται στὴν ἐκχώρηση ἢ μεταβίβαση κελλίων βλ. *Actes de Dionysiou*, σελ. 171-174.

2. *Actes de Kullumus*, ἀρ. 52, πίν. LXX καὶ ἀρ. 53, πίν. LXXI.

3. Αἵρετοὶ κριταὶ μνημονεύονται σὲ ἔγγραφο τοῦ 1375 (*Actes de Kullumus*, ἀρ. 32, στ. 43) καὶ σὲ ἔγγραφο τῆς μητροπόλεως Σερρών τοῦ 1375 (*Actes de Kullumus*, ἀρ. 33, στ. 29, 37, 54, 79).

4. *Actes de Kastamonitou*, ἔκδ. Ν. Οἰκονομίδης, Παρίσι 1978, σελ. 99, σημ. 7 (*Archives de l'Atchos IX*). Ἐς προστεθεῖ καὶ ἡ παρουσία του στὸ ἔγγραφο τῆς συνάξεως τῶν Καρυῶν καὶ τοῦ πρώτου Καλλιστράτου τοῦ 1527/28 (Ν. Οἰκονομίδης, *Ἱερὰ Μονὴ Λοχειαρίου. Κατάλογος τοῦ Ἀρχείου*, Σύμμεικτα 3, 1979 σελ. 226, ἀρ. 67).

τοκράτορος στὸ κελλίῳ τοῦ Ἀγίου Βασιλείου ὅπου ἐγκαταβίωνε¹. Ὁ πρῶτος Γαβριήλ (στ. 6-7 καὶ 25) εἶναι γνωστὸς ἀπὸ πράξιν ποὺ ὑπογράφει τὸν Ἰούλιο 1539². Μὲ τὸ παρὸν ἔγγραφο ἡ θητεία του ὡς πρῶτου ἐκτείνεται χρονικὰ πρὸς τὰ πίσω κατὰ ἓνα ἔτος. Γιὰ τὸν Μάξιμο ἱερομόναχο καὶ ἡγούμενο τῆς μονῆς Διονυσίου (στ. 7 καὶ 26) βλ. παραπάνω σελ. 443. Ὁ Κασσιανὸς ἱερομόναχος καὶ προηγούμενος τῆς μονῆς Σίμωνος Πέτρας (στ. 8-9 καὶ 27) μνημονεύεται ἐκ παραδρομῆς ὡς καθηγούμενος στὸ ἔγγραφο τοῦ πρῶτου Μαξίμου μεταξὺ Ἰουλίου καὶ Νοεμβρίου 1539 (ἔγγρ. ὑπ' ἄρ. 2, στ. 8-9), ἐνῶ ὑπογράφει ὡς προηγούμενος (στ. 36). Ἀναφέρεται ἐπίσης στὸ ἔγγραφο τοῦ Ἱερεμίου Α' τοῦ 1542 (ἔγγρ. ὑπ' ἄρ. 4, στ. 8). Ὁ Μάξιμος ἱερομόναχος καὶ καθηγούμενος τῆς μονῆς Κουτλουμουσίου (στ. 8 καὶ 29), ὁ ὁποῖος μνημονεύεται καὶ ὑπογράφει τὸ ἔγγραφο τοῦ πρῶτου Μαξίμου (ἔγγρ. ὑπ' ἄρ. 2, στ. 10 καὶ 38) καὶ ἀναφέρεται στὸ γράμμα τοῦ Ἱερεμίου Α' τοῦ 1542 (ἔγγρ. ὑπ' ἄρ. 4, στ. 8), εἶναι γνωστὸς καὶ ἀπὸ ἐπιγραφήν στὸ καθολικὸ τῆς μονῆς Κουτλουμουσίου τοῦ 1540³. Ὁ Γρηγόριος Σταυρᾶς τοῦ Βατοπεδίου (στ. 10 καὶ 30) ἐμφανίζεται στὸ ἔγγραφο τοῦ πρῶτου Μαξίμου (ἔγγρ. ὑπ' ἄρ. 2, στ. 11 καὶ 35) καὶ μνημονεύεται στὸ ἔγγραφο τοῦ Ἱερεμίου Α' τοῦ 1542 (ἔγγρ. ὑπ' ἄρ. 4, στ. 8). Ὁ Καλλίνικος μοναχὸς ὁ Σταυρᾶς ἀπὸ τὸ Πρωτάτο (στ. 10-11: χαρτοφύλαξ καὶ στ. 31) μαρτυρεῖται στὸ ἔγγραφο τοῦ πρῶτου Μαξίμου (ἔγγρ. ὑπ' ἄρ. 2, στ. 11 καὶ 39) καὶ μνημονεύεται στὸ γράμμα τοῦ Ἱερεμίου Α' τοῦ 1542 (ἔγγρ. ὑπ' ἄρ. 4, στ. 9). Τὸ ἐπίθετο Σταυρᾶς μᾶς εἶναι γνωστὸ καὶ ἀπὸ μεταγενέστερο ἔγγραφο. Μὲ πατριαρχικὸ γράμμα (Φεβρουάριος, ἰνδ. 6 [1623] ἢ [1638]) ὁ Κύριλλος Α' Λούκαρις ἐπιβάλλει τὴν ποινὴ τῆς ἀργίας στοὺς ἱερομόναχους Κυπριανὸ καὶ Χριστόφορο, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἐκδιώξει τὸν ἱερομόναχο Γαβριήλ Σταυρᾶ ἀπὸ τὸ κελλίῳ του τοῦ ποτε *Προχόρου*⁴. Ἐπίσης ὁ μοναχὸς Νῆφος τοῦ Σταυρᾶ εἶναι κτήτορας, πρὶν ἀπὸ τὸ 1634/35, δύο χειρογράφων τῆς μονῆς Ξηροποτάμου⁵. Τὸ ἐπώνυμο Σταυρᾶς ὡς ἐπίθετο μοναχοῦ ὁμώνυμης μονῆς ἢ κελλίου δὲν πρέπει νὰ συνδεθεῖ μὲ τὴ μονὴ τοῦ Σταυρᾶ, ποὺ ἀναφέρεται σὲ ἔγγραφο τοῦ πρῶτου Νικηφόρου τοῦ 1017, γιατί τὸ ἔγγραφο ἔχει ὑποστεῖ ἀλλοιώσεις καὶ τὸ ὄνομα θεωρεῖται ὡς παρεφθαρμένη ἐκφορὰ

1. Κ. Δ ο υ κ ἄ κ η, *Μέγας σιναξαριστὴς πάντων τῶν ἁγίων*, τόμ. 7 (Ἰούλιος), Ἀθήνα 1893, σελ. 508· πρβλ. Α. Π ο λ ῖ τ η, *Ἀγιορεῖτες βιβλιογράφοι τοῦ 16ου αἰῶνα*, Ἑλληνικά 15 (1957), σελ. 378 (Variorum Reprints, Λονδίνο 1975). Γιὰ τὸ ἔτος θανάτου τοῦ Θεοφίλου τὸ 1548 καὶ ὅχι τὸ 1558, βλ. τ ο ὕ λ δ ι ο υ, σελ. 377.

2. *Actes du Protaton*, σελ. 146 ἄρ. 119.

3. *Actes de Kutlumuş*, App. VII, σελ. 261, ἄρ. 2· βλ. καὶ σελ. 22.

4. Ἀρχεῖο Μονῆς Βατοπεδίου, Τετράγωνο Ε, ἄρ. 21· πρβλ. Σ. Ε ὕ σ τ ρ α τ ι ᾶ δ ο υ, *Ἱστορικὰ μνημεῖα τοῦ Ἁθῶ*, Ἑλληνικά 3 (1930), σελ. 53.

5. Σ. Κ α δ ᾶ, *Σημειώματα χειρογράφων τῶν μονῶν τοῦ Ἀγίου Ὄρους. Μονὴ Ξηροποτάμου*, Βυζαντινὰ 14 (1988), σελ. 339-340, ἄρ. 104 καὶ 105.

κάποιου άλλου ονόματος¹. Ὁ Φίλιππος μοναχὸς τοῦ Ζωγράφου (στ. 9 καὶ σλαβική ὑπογραφή στ. 30) ἐμφανίζεται στὸ ἔγγραφο τοῦ πρώτου Μαξίμου (ἔγγρ. ὑπ' ἀρ. 2, στ. 11 καὶ σλαβική ὑπογραφή στ. 35), ἐνῶ μνημονεύεται στὸ ἔγγραφο τοῦ Ἱερεμίου Α' τοῦ 1542 (ἔγγρ. ὑπ' ἀρ. 4, στ. 8). Ὁ ἡγούμενος τῆς μονῆς Φιλοθέου Καλλίνικος (στ. 7-8), ὁ ὁποῖος μνημονεύεται ὡς παρὼν ἀλλὰ δὲν ὑπογράφει τὸ ἔγγραφο, ὑπογράφει τὸ ἔγγραφο τοῦ πρώτου Γαβριήλ τοῦ Ἰουλίου 1539².

ΜΝΗΜΟΝΕΥΟΜΕΝΑ ΕΓΓΡΑΦΑ: 1) Πατριαρχικὸ γράμμα τοῦ Ἱερεμίου Α' μὲ τὸ ὁποῖο ζητεῖται ἡ ἐπίλυση τῆς διαφορᾶς μεταξὺ τῶν μονῶν Λαύρας καὶ Ἰβήρων γιὰ τὴν τοποθεσία τοῦ Μαγουλά (στ. 2: *γράμμα πατριαρχικόν*, στ. 5: *γράμμα τοῦ οἰκουμενικοῦ*, στ. 17: *ἐντολὴν τοῦ πατριάρχου*). Δὲν σώζεται. 2) Ἀπροσδιόριστος ἀριθμὸς ἐγγράφων τῆς μονῆς Μεγίστης Λαύρας ποὺ ἔχουν σχέση μὲ τὴν τοποθεσία τοῦ Μαγουλά (στ. 13: *τῆς Λαύρας τὰ χαρτία*). 3) Ἀπροσδιόριστος ἀριθμὸς ἐγγράφων τῆς μονῆς Ἰβήρων ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν ἀπὸ μέρους τοῦ κατοχῆ τοῦ Μαγουλά (στ. 14: *τῶν Ἰβήρων τὰ γράμματα*). 4) ἔγγραφο (πρβλ. ἔγγρ. ὑπ' ἀρ. 2, στ. 14) τῆς μονῆς Φιλοθέου ποὺ ἀναφέρεται στὴν περιοχὴ τοῦ Μαγουλά (στ. 15: *τοῦ Φιλοθέου τοῦ μοναστηρίου τὰ γράμματα*). Δὲν εἶναι γνωστό.

† Ἐπει δὴ ἐνεξὶν ἤχασιν τα δύο μοναστήρια ὅτε ἡ Λάβρα καὶ τὸν Ἰβήρων διὰ τοῦ Μαγουλά καὶ τῶν βουνῶν αὐτοῦ² καὶ εἶχαν καὶ πολὺν ὄχλησιν ἀναμεταξὴ αὐτ(ῶν), ὡς καὶ γράμμα π(ατ)ριαρχικὸν ἐδόθη μετὰ ἐντολῆς ἀλήλοις³ ὅτι να πιγένη ὁ πρῶτος με τὸν ἐπίσκοπον Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγίου Ὁρους καὶ ἄλλα πρόσωπα ἐρετὰ καὶ ἀναθε⁴ωρίσωσιν κατ' ἀκριβὸς καὶ δοθῇ ὁ τόπος ὅπου ἐτύχανεν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς καὶ διαιρεθῇ μετὰ φόβον⁵ Θεοῦ ἀληθῶς· καὶ δὴ κατὰ το γράμμα τοῦ οἰκουμενικοῦ τὰ δύο μοναστήρια ἐσύναξαν ἀν(θρώπ)ους ὃν καὶ⁶ τα ὀνόματα ὁ θε(ε)ωφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγίου Ὁρους κυρ Μακάριος καὶ ὁ πρῶτος τοῦ⁷ Ἀγίου Ὁρους κυρ Γαβριήλ καὶ ὁ ἡγούμενος τοῦ Διονυσίου κυρ Μάξιμος καὶ ὁ ἡγούμε(εν)ος τοῦ Φιλοθ(έ)ου⁸ κυρ Καλλίνικος καὶ ὁ ἡγούμε(εν)ος τοῦ Κωτλομουσίου κυρ Μάξιμος καὶ ὁ προη-

1. *Actes de Lavra I*, ἐκδ. P. Lemerle, N. Svoronos, A. Guillou καὶ Denise Papachrysanthou, Παρίσι 1970, ἀρ. 21, στ. 6 καὶ σχόλια, σελ. 163 (Archives de l'Atos V), ὅπου ὅμως, σιωπηρὰ, ταυτίζεται ἡ μονὴ τοῦ Σταυρᾶ μὲ τὴν μονὴ Σταυρονικήτα (ἡ ταύτιση ἐπαναλαμβάνεται, μὲ ἐπιφύλαξη, καὶ στὸ Εὐρετήριο, σελ. 433). Αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἰσχύει, γιὰτὶ στὸ ἔγγραφο ἡ μονὴ τοῦ Σταυρᾶ φέρεται νὰ συνορεύει μὲ τὸν Κράββατο, ἐνῶ ἡ μονὴ Σταυρονικήτα βρίσκεται σὲ μεγάλη ἀπόστασι καὶ μεσολαβοῦν ἐντωμεταξὺ ὁ Μαγουλάς, ἡ μονὴ Ἰβήρων καὶ ἡ Γαλεάργα.

2. Ἀρχεῖο Μονῆς Ξηροποτάμου, ἀρ. 177, στ. 23.

γονμ(εν)ος τοῦ Σίμονος Πετρ(ας) |⁹ κυρ Κασιανός καὶ ὁ σεβασμιώτατος γέροντας ἐκ τοῦ Ζωγράφου κυρ Φίλιππος καὶ ὁ γέροντας ἐκ |¹⁰ του Βατοπαιδίου κυρ Γρηγόριος ὁ Στ(αν)ράς καὶ ὁ γέροντας ἐκ τοῦ Προτάτω κυρ Καλλίνικος ὁ Χαρ|¹¹τοφύλαξ καὶ ἄλλοι οὐκ ολίγοι καὶ ἀπελθῶντες εἰς τὸν τόπον τῶν φηλωνικόμενον καὶ |¹² λαβῶντες τῶν δύο μοναστηρι(ων) τὰ γράμματα καὶ σὺν αὐτὰ δηλονότι ἡχρηλατήσαντες |¹³ τὸν τόπον καὶ τὰ σημάδια κατ' ἄκριβῶς καὶ τὰ τῆς Λάβρας τὰ χαρτία οὐδὲν [ἐ]ευρήσκαμ(εν) |¹⁴ ὡς ἔδη ἄλλοι ἀνάκατομένα ἐδηλωποιοῦσαν· ἦτα λαβῶντες τ(ων) Ἰβήρων τα γράμματα|¹⁵τα καὶ τοῦ Φιλοθ(έ)ου τοῦ μοναστηρίου τὰ γράμματα καὶ τὸν βίον τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Σι|¹⁶ναήτου καὶ <ἐ>ρευνήσαμεν κατ' ἀκριβῶς καὶ ἤραμεν ὅτι ὁ Μαγουλάς καὶ ὁ τόπος ἐκεῖσαι ὃ|¹⁷λως ὑπάρχει τὸν Ἰβήρων ἀρηδήλος καὶ μετὰ φόβου Θε(ο)ῦ καὶ τ(ῆν) ἐντολὴν τοῦ οἰκουμενικοῦ |¹⁸ π(ατ)ριάρχου κυροῦ Ἱερεμία δεδώκαμεν τὸν τόπον εἰς τὴν μονὴν τὸν Ἰβήρων εἰπόντες |¹⁹ πρὸς αὐτοὺς νομίμως ὁ ἀνάγων ἀναγέτω καὶ ὁ νέμων νεμέτω καὶ μετὰ τὴν ἁγίαν Λά|²⁰βρα ἔχετ(ε) ἀγάπιν ὡς οἱ ἅγιοι ἐκτιτόροι ἐνετίλαντω καὶ το σὸν ὑμεῖς κατέχετ(ε) ἀσφαλο(ς) |²¹ ὡς ἴδαμεν καὶ μεμαρτυρήκαμεν. Εἰς ἐτοῦτο καὶ ἐπελύθη τὸ παρὸν γράμμα ὃ ἴδαμ(εν) καὶ ἐκρί|²²ναμ(εν) κατὰ τὰς γραφὰς τῶν ἀμφοτέρων καὶ διεμενέτοσαν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τοὺς αἰ|²³ῶνας τῶν αἰῶνων εἰς ἀσφάλαν καὶ βεβαίωσιν εἰς δεσμ(ὸν) ἄλυτον καὶ ἀφορισμῶν |²⁴ τῶν ἔτι ἀνατρεψάντων τῶν παρημ(ῶν) καλο(ς) γινομ(ένων), τοῦ ζμς^{ου} ἔτους (ἰνδικτιῶν)ος ια^(ης) Αὐγούστ(ου) μην(ος): †

|²⁵ † ὁ πρῶτος τοῦ Ἁγίου Ὁρους Γαβριήλ ἱερομόναχος: †

|²⁶ † Μάξιμος ἱερομόναχος καὶ ἡγούμ(εν)ος τῆς σεβασμί(ας) μονῆς τοῦ κυρ Λιονυσίου: -

|²⁷ † ἐγὼ Κασιανός εἰερομόναχος τάχα καὶ προσειγούμενος τῆς εἰεράς Πέτρας |²⁸ τον Σίμονος:

|²⁹ † Μάξιμος ἱερο(μον)αχ(ος) καὶ ἡγούμ(εν)ος τῆς σεβασμι(ας) μον(ῆς) του Κουτουλμουσίου: -

|³⁰ † Γρηγορ(ιος) ὁ Στ(αν)ράς τοῦ Βατοπαιδίου γέροντ(ας): -

| † Filipp (mon)ah ot Zograf'i staréc'

|³¹ † Καλλ(ιν)ικος μοναχο(ς) ο Στ(αν)ράς

19 ὁ ἀνάγων ~ νεμέτω = ὁ ἐνάγων ἐναγέτω καὶ ὁ νεμόμενος νεμέσθω: πρβλ. *Actes de Kutlunus*, ἀρ. 38, στ. 41 καὶ σελ. 392· [Ἰσιδωρος Κιέβου], *Νέος Ἑλληνομνημίων* 12 (1915), σελ. 277, στ. 30-31.

2 lege πολλήν || 3 lege αἰρετά || 5 lege δὴ || lege ὧν || 11 lege τὸν φιλονεικούμενον || 12 lege ἡχρηλατήσαντες || 13 lege ἔδει || 14 lege ἀλλ' οὐδ' || lege εἴτα || 16-17 lege ὅλος || 17 lege ἀριδῆλως || 19 lege ὁ ἐνάγων ἐναγέτω καὶ ὁ νεμόμενος νεμέσθω || 20 lege ἐνετείλαντο || 21 lege ἀπελύθη || 22 lege διαμενέτοσαν || 23 lege ἀφορισμὸν || 24 lege παρ' ἡμῶν || lege καλῶς.

2. ΕΓΓΡΑΦΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

(μεταξύ Ιουλίου-Νοεμβρίου 1539)

Ὁ ἐπίσκοπος Ἱερισσοῦ, ὁ πρῶτος καὶ ἐπιτροπὴ κριτῶν ἀναφέρουν στὸν πατριάρχη τὴν ἐπίλυση ὑπὲρ τῆς μονῆς Ἰβήρων τῆς διαφορᾶς τῆς μετὰ τὴν Μεγίστη Λαύρα γιὰ τὴν τοποθεσία τοῦ Μαγουλά.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ἀντίγραφο (σύγχρονο μετὰ τὸ πρωτότυπο). Ἀρχεῖο Μονῆς Ἰβήρων (Φάκελλος 4, α). Χαρτί (δίφυλλο) 343×240. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι σκοῦρο καστανόχρωμο. Διατήρηση μέτρια: ἔχνη ὑγρασίας, φθορὲς στὶς διπλώσεις. Διακρίνονται πέντε ὀριζόντιες καὶ δύο κάθετες διπλώσεις. Λίγες συντομογραφίες.— Σημείωση στὸ verso τοῦ β' φύλλου: του Μαγουλά κ(αί) Μιλοπόταμο (18ος; αἰ.). (Πίνακας 3).

Ἀνέκδοτο.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ: Προσφώνηση τοῦ πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως (στ. 1-4). Πατριαρχικὸ γράμμα ἐλήφθη [μετὰ τὸ ὁποῖο ζητεῖται ἡ ἐπίλυση τῆς διαφορᾶς μεταξὺ τῶν μονῶν Λαύρας καὶ Ἰβήρων]. Εἶναι γνωστὸ ὅτι οἱ μοναχοὶ τῆς Λαύρας τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου βρίσκονται σὲ διαμάχη μετὰ τοὺς μοναχοὺς τῆς μονῆς Ἰβήρων ὅχι γιὰ τὴν κατοχὴ τοῦ Μαγουλά ἀλλὰ γιὰ αὐτὴν τοῦ Κράββατου. Ἰσχυριζόμενοι ὅτι οἱ Ἰβηρίτες ἐξαρχῆς ιδιοποιοῦνται τὸν Κράββατο καὶ ὅχι τὸν Μαγουλά. Στὸν ἰσχυρισμὸ ὅμως αὐτὸ ἐνίστανται οἱ Ἰβηρίτες (στ. 4-7). Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ὁ ἐπίσκοπος Ἱερισσοῦ [Μακάριος], ὁ πρῶτος Μάξιμος, ὁ πρῶην πρῶτος Σεραφεῖμ καὶ ἐπιτροπὴ μοναχῶν μεταβαίνουν καὶ πάλι ἐπιτόπου καὶ ἀφοῦ ἐξετάζουν ἀκριβέστερα τὴν ὑπόθεση, καταλήγουν στὸ συμπέρασμα ὅτι οἱ Ἰβηρίτες κατέχουν τὸν Μαγουλά (στ. 7-12). Τὸ συμπέρασμα στηρίζεται: α) στὸν Βίο τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Σιναΐτου, ὁ ὁποῖος ἀσκήτευσε ἐκεῖ καὶ στὸν ὁποῖον ἀναφέρεται ὅτι ἡ σκῆπη τοῦ Μαγουλά βρίσκεται ἀπέναντι ἀπὸ τὴν μονὴ Φιλοθέου (στ. 13-14), β) σὲ γράμμα ποὺ κατέχουν οἱ Φιλοθεῖτες σύμφωνα μετὰ τὸν ὁποῖο, κατὰ τὸ χρονικὸ διάστημα ποὺ ἡ μονὴ Ἰβήρων ἦταν ἔρημη, ὁ πρῶτος παραχώρησε τὸν Μαγουλά στοὺς Φιλοθεῖτες ἔναντι ἐτησίου τέλους στὸ Πρωτάτο. Ἄν ἡ παραχώρηση δὲν ἀφοροῦσε τὸν Μαγουλά ἀλλὰ τὸν Κράββατο δὲν θὰ τὴν ἐνέκριναν οἱ Λαυριῶτες δεδομένου μάλιστα ὅτι ἡ μονὴ τοὺς ἤκμαζε, οὔτε πάλι ὁ πρῶτος θὰ ἀποκαλοῦσε τὸν τόπο Μαγουλά ἐφόσον θὰ ἦταν ὁ Κράββατος (στ. 14-17), γ) στὰ γράμματα τῶν μονῶν Λαύρας καὶ Ἰβήρων μετὰ τὰ ὁποῖα στῆς μὲν πρώτης διαχωρίζεται ὁ Κράββατος καὶ τίθεται ὡς σύνορο ὁ Μαγουλάς, στῆς δὲ δεύτερης διαχωρίζεται ὁ Μαγουλάς καὶ τίθεται ὡς σύνορο ὁ Κράββατος ποὺ βρίσκεται πάνω ἀπὸ τὸν Μαγουλά (στ. 18-19). Ἀφοῦ ἐξετάσθηκαν ἄλλα τὰ σημάδια τῶν τόπων,

καταλήγουν ότι οι Ίβηρίτες κατέχουν πράγματι τὸν Μαγουλά καὶ ὅτι ὁ Κράββατος βρίσκεται πάνω ἀπὸ αὐτόν, πρὸς τὰ φιλοθεϊτικά σύνορα. Γιατί, ἂν ὁ Μαγουλάς κεῖται κοντὰ στὴ μονὴ τῶν Ίβήρων, ὅπως ἰσχυρίζονται οἱ Λαυριῶτες, τότε τὰ γράμματα τῶν δύο μονῶν θὰ ἦταν ἀκατάστατα καὶ ἀνυπόστατα, ἀφοῦ ὁ Κράββατος θὰ βρισκόταν πάνω ἀπὸ τὴ μονὴ τῶν Ίβήρων καὶ οἱ Λαυριῶτες θὰ κατεῖχαν ὅλο τὸ ἱβηρίτικο βουνό, γεγονός πού εἶναι ἄτοπο. (στ. 18-24) καὶ δ) ἐκεῖ πού ἰσχυρίζονται οἱ Λαυριῶτες ὅτι βρίσκεται ὁ Μαγουλάς δὲν ἔχουν κτισθεῖ ποτὲ οὔτε κελλιὰ, οὔτε ναός, οὔτε ὑπάρχει πηγὴ νεροῦ (στ. 24-26). Γιὰ τοὺς παραπάνω λόγους ὁ Μαγουλάς παραδίδεται στοὺς Ίβηρίτες, πού τὸν κατεῖχαν καὶ πρὶν, ὅπως ἀναφέρουν τὰ διοριστικά γράμματα πού διαθέτουν, μὲ πλήρη κυριότητα (στ. 26-29). Ὑποβάλλεται ἡ παράκληση στὸν πατριάρχη νὰ παραινέσει τοὺς Λαυριῶτες νὰ ἀποδεχθοῦν τὴν ἀπόφασή, νὰ μὴν ἐπαναφέρουν τὸ θέμα δημιουργώντας σκάνδαλα, καὶ νὰ ἀρκοῦνται στὰ ἴδια ὡς καλοὶ χριστιανοὶ (στ. 30-32). Ὑπογραφεὺς τοῦ πρώτου Μαξίμου, τοῦ πρώην πρώτου Σεραφεῖμ καὶ ἕξι μοναχῶν.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Τὸ πρωτότυπο τοῦ ἐγγράφου πρέπει νὰ εἶχε σταλεῖ στὸν πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως στὸν ὁποῖο καὶ ἀπευθύνεται. Οἱ ὑπογραφεὶς στὸ ἀντίγραφο δὲν προέρχονται ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ γραφέα, καὶ ὁρισμένες πρέπει νὰ εἶναι ἰδιόχειρες (π.χ. Κασσιανὸς τῆς Σίμωνος Πέτρας, στ. 36 καὶ Μάξιμος ἡγούμενος Κουτλουμουσίου, στ. 38). Πρὶν ἀπὸ τίς ὑπογραφεὶς τοῦ πρώτου καὶ τῶν μοναχῶν ὑπάρχει στίχος κενὸς πού προορίζεται γιὰ τὴν ὑπογραφή τοῦ ἐπισκόπου Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγίου Ὁρους. Τὸ ἀντίγραφο πρέπει νὰ καταστρώθηκε λίγο μετὰ τὴν ἐκδοσὴ τῆς ἀποφάσεως.

ΣΧΟΛΙΑ: Ἡ οὐσία τῆς διαφορᾶς μεταξὺ τῶν μονῶν Λαύρας καὶ Ίβήρων ἦταν ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἀκριβοῦς τοποθεσίας πού ἐκτείνεται ὁ Μαγουλάς. Στὸ ἐγγράφο γίνεται σαφὲς πὼς οἱ Λαυριῶτες δὲν ἀμφισβητοῦσαν ὅτι οἱ Ίβηρίτες ἦταν νόμιμοι κάτοχοι τοῦ Μαγουλά, διαφωνοῦσαν ὅμως ὡς πρὸς τὰ ὅρια τῆς περιοχῆς πού αὐτὸς κατελάμβανε. Προέβαλαν τὸν ἰσχυρισμὸ ὅτι ὁ Μαγουλάς βρίσκεται στὸ βουνό πάνω ἀπὸ τὴ μονὴ Ίβήρων καὶ ὅτι ἡ τοποθεσία πού οἱ Ίβηρίτες ὀνόμαζαν Μαγουλά ἦταν ὁ Κράββατος, ὁ ὁποῖος βρισκόταν στὴν κατοχὴ τους. Ἡ ἐνστάση αὐτὴ τῶν Λαυριωτῶν δὲν περιλαμβάνεται στὴν ἀπόφασή τοῦ πρώτου Γαβριήλ (ἐγγρ. ὑπ' ἀρ. 1). Γιὰ αὐτὸ τὸ λόγο οἱ ἴδιοι κριτές, γιὰ δεύτερη φορὰ (στ. 7: *διὰ τοι τοῦτο ἡμεῖς αὐθις*), ἀνέλαβαν νὰ καθορίσουν μὲ σαφήνεια τὰ ὅρια τῶν δύο τοποθεσιῶν, μὲ ἐπιτόπια ἐξέταση καὶ τὴ συνδρομὴ γραπτῶν μαρτυριῶν.

Ὡς πρώτη γραπτὴ μαρτυρία χρησιμοποιήθηκε ὁ Βίος τοῦ Γρηγορίου τοῦ Σιναΐτου (στ. 13-14), ὁ ὁποῖος εἶχε ἀσκητεύσει γιὰ ἓνα χρονικὸ διάστημα στὸ Μαγουλά. Μολονότι ἡ σχετικὴ μνεῖα στὸ κείμενο τοῦ βίου εἶναι βραχύτατη,

ώστόσο στο σκεπτικό της απόφασεως παρατίθεται ως πειστήριο, καὶ μάλιστα πρὶν ἀπὸ τὶς μαρτυρίες τῶν ἐγγράφων¹. Τέτοιου εἶδους χρήση ἐνὸς ἀγιολογικοῦ κειμένου πιθανὸν θὰ προσέδιδε μεγαλύτερο κύρος στὴν ἀπόφαση.

Ἀπὸ τὰ ἐγγραφα ποὺ προσκομίσθηκαν ὡς πρῶτο μνημονεύεται, ἄγνωστο, ὡς τώρα, γράμμα, προφανῶς πρώτου τοῦ Ἁγίου Ὁρους, σύμφωνα μὲ τὸ ὁποῖο ὁ Μαγουλάς παραχωρήθηκε στὴ μονὴ Φιλοθέου, κατὰ τὴν ἐποχὴ ποὺ ἡ μονὴ Ἰβήρων ἦταν ἔρημη (στ. 14-16). Στὸν κατὰ προσέγγιση χρονικὸ προσδιορισμὸ αὐτῆς τῆς παραχωρήσεως συμβάλλει μία ἄλλη μνεῖα τῆς δυσπραγίας τῆς μονῆς Ἰβήρων ποὺ περιέχεται σὲ πατριαρχικὸ γράμμα τοῦ Ἱερεμία Α' τοῦ 1529/1530². Στὸ ἔγγραφο αὐτό, μὲ τὸ ὁποῖο ἐπιλύεται ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν Ἰβηριτῶν καὶ τῆς μονῆς Παντελεήμονος γιὰ τὴν κατοχὴ τοῦ μετοχίου Κάτω Βολβοῦ στὴν Καλαμαριά, ἀναφέρεται ὅτι πρὶν ἀπὸ καιρὸ, τῆς μονῆς (Ἰβήρων) δυστυχησάσης καὶ τὰ πλείω αὐτῆς ἀμελησάσης ὡς μὴ δυναμένης πάντα οἰκονομεῖν (στ. 8-9), οἱ Ρῶσοι μοναχοὶ κατέλαβαν τὸ μετόχι της. Σημειώνεται ἀκόμη ὅτι ἡ ἀνάκαμψη τῆς μονῆς συντελέσθηκε μὲ τὴ συμβολὴ τῶν νῦν ἔτι σωζομένων ἐν αὐτῇ πατέρων (στ. 12). Ἡ παρουσία τὸ 1529/30 μοναχῶν, ὅπωςδὴποτε ὑπερήλικων, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἐργασθεῖ ἤδη παλαιότερα γιὰ τὴν ἀνασυγκρότησίν της, μᾶς ὁδηγεῖ στὴν τελευταία δεκαετία τοῦ 15ου αἰώνα. Ἐπιπλέον, σύμφωνα μὲ τὴν μαρτυρία τοῦ Ἡσαΐα Χιλανδαρινοῦ, ἡ μονὴ Ἰβήρων τὸ 1489 ἀριθμοῦσε 50 μοναχοὺς³, ἐνῶ τὸ 1520 ὁ ἀριθμὸς τῶν μοναχῶν ἀνέβηκε στοὺς 151⁴. Ἄν δεχθοῦμε ὅτι ἡ σταδιακὴ αὐξηση τοῦ ἀριθμοῦ ἀπὸ τὸ 1489 ὠς τὸ 1520 συμβαδίζει μὲ μία προϋούσα ἀνασυγκρότηση τῆς μονῆς, τότε ἡ περίοδος τῆς παρακμῆς της πρέπει νὰ τοποθετηθεῖ ἴσως μεταξὺ τῶν δεκαετιῶν 1470 καὶ 1480, ὁπότε καὶ θὰ παραχωρήθηκε ὁ Μαγουλάς στὴ μονὴ

1. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Σιναΐτου, ἔκδ. I. P o m j a l o v s k i j, *Žitie iže vo sojatych otca našego Grigoria Sinaita*, Πετρούπολη 1894, σελ. 10, στ. 19. Γιὰ τὸ κείμενο τοῦ βίου βλ. Δ. Γ ό ν η, *Τὸ συγγραφικὸν ἔργον τοῦ οἰκονομικοῦ πατριάρχου Καλλίστου Α'*, Ἀθήνα 1980, σελ. 29-68.

2. Τὸ ἔγγραφο ἀπὸκειται στὸ Ἀρχεῖο τῆς Μονῆς Ἰβήρων καὶ ἐκδόθηκε ἀπὸ τὸν F. D ö l g e r, *Aus den Schatzkammern des heiligen Berges*, Μόναχο 1948, ἀρ. 86, σελ. 231-232. Τὰ ἀποσπάσματα ποὺ χρησιμοποιοῦνται προέρχονται ἀπὸ νέα ἀνάγνωση τοῦ κειμένου.

3. S. P. K h i t r o v o, *Itinéraires Russes en Orient*, Γενεύη 1889, σελ. 262. Ἡ Μεγίστη Λαύρα ἀριθμοῦσε 300 μοναχοὺς (σελ. 262). Ἡ εὐημερεία καὶ τὸ πολυάνθρωπο τῆς Λαύρας ὑπονοεῖται στὸ ἔγγραφο μὲ τὴ φράση τῆς μονῆς αὐτῶν ὑγιῶς ἐχούσης καὶ μηδέποτε ἔρημωθείσης (στ. 17).

4. H. W. L o w r y, *A note on the population and status of the Athonite monasteries under Ottoman rule*, Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes 73 (1981), σελ. 118· βλ. καὶ πῖνακα II, σελ. 126. (βιβλιοκρισία: N. B e l d i c e a n u, *A propos de deux registres ottomans de recensement des monastères du Mont Athos*, Byzantion, 52, 1982, σελ. 496-499· βλ. καὶ συζήτηση H. W. Lowry καὶ N. Beldiceanu στὸ *Polémique à propos d'un compte rendu paru dans Byzantion LII (1982)*, pp. 115-135, Byzantion 55, 1985, σελ. 403-414).

Φιλοθέου. Ρητή, άλλωστε, μαρτυρία για την πριν το 1490 δυσπραγία της μονής αλλά και για την ανασυγκρότησή της, μετά το 1492, με την οικονομική ενίσχυση του ήγεμόνα της Ίβηρίας Γοργοράνι και των διαδόχων του παραδίδει σε σημείωμα του έτους 1514 ο γραφέας του χφ. Μ. Ίβήρων 834 (4954) Θεοδόσιος¹.

Σύμφωνα με το έγγραφο, τὰ γράμματα πού προσκόμισαν οί αντίδικες μονές, πρέπει νά περιείχαν στοιχεῖα πού προσδιόριζαν τὰ σύνορα τῶν γειτονικῶν περιοχῶν τοῦ Μαγουλά καὶ τοῦ Κραββάτου (στ. 18-19). Οἱ Ίβηριτες, ἀπὸ τὰ ὡς τώρα ἐκδεδομένα ἔγγραφα τῆς μονῆς Ίβήρων, θὰ μπορούσαν νά ἐμφανίσουν τὸ ἔγγραφο δωρεᾶς τοῦ Εὐθυμίου τοῦ Ίβηρος τοῦ 1012, μετὰ τὸ ὁποῖο δωρίζει στὸ πνευματικὸ του τέκνο Ἰωάννη τεμάχια γῆς στὴν περιοχή τοῦ Μαγουλά, προκειμένου νά κτίσει ἕνα κελλίο. Στὸ ἔγγραφο ὑπάρχει καὶ περιορισμός, ὁ ὁποῖος περιλαμβάνει καὶ τὸ σύνορο μετὰ τὸν Κράββατο². Ὡς ἐπὶ πλέον ἀπόδειξη γιὰ τὴν κατοχὴ γαιῶν στὴν περιοχή τοῦ Μαγουλά εἶχαν τὴ δυνατότητα νά παρουσιάσουν στοὺς κριτὲς καὶ τὸ ἔγγραφο ἐγγυήσεως τοῦ 1007, σύμφωνα μετὰ τὸ ὁποῖο ὁ μοναχὸς Ἀνδρέας παραδίδει στὸν Εὐθύμιο τὸν Ίβηρα τὴν ἰδιοκτησίαν του στὸν Μαγουλά ἑναντι 20 νομισμάτων καὶ τῆς ἐγκταστασέως του στὴ μονὴ Ίβήρων³. Εἶναι δύσκολο νά προσδιορισθεῖ ποιά ἔγγραφα θὰ μπορούσαν νά προσκομίσουν οἱ Λαυριῶτες. Καὶ τοῦτο γιὰ τὸ ἔγγραφο τοῦ πρώτου Νικηφόρου τοῦ 1017, μετὰ τὸ ὁποῖο καθορίζονται οἱ ἰδιοκτησίες τῆς Λαύρας στὴν περιοχή τοῦ Κραββάτου, τῶν Καμενίων καὶ τοῦ Μυλοποτάμου καὶ ἐκεῖνες τῶν μονῶν τῆς Πτέρης (Φιλοθέου) καὶ τοῦ Εὐστρατίου τοῦ Μαγουλά, δὲν θὰ ἐνίσχυε τοὺς ἰσχυρισμοὺς τους, ἐφόσον τοποθετεῖ τὸν Κράββατο μετὰ τῆς μονῆς Φιλοθέου καὶ τοῦ Μαγουλά⁴.

1. Ἐκδ. Μ. Γεωργίου, *Ὁ Ἄθως*, Κωνσταντινούπολη 1885, σελ. 172-174 καὶ Σ. Εὐστρατιάδη, *Κατάλογος τῶν κωδίκων τῆς Μεγίστης Λαύρας*, Cambridge-Παρίσι 1925, σελ. 390 (μετὰ πολλὰς παραναγνώσεις). Ὁ Σ. Λάμπρος (*Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἀγίου Ὄρους ἐλληνικῶν κωδίκων*, τόμ. Β', Cambridge 1900, σελ. 229), ἐσφαλμένα, παραδίδει ὡς ἔτος γραφῆς τοῦ χειρογράφου τὸ 1534.

2. *Actes d'Iviron I*, ἔκδ. J. Lefort, N. Oikonomides καὶ Denise Papachryssanthou, Παρίσι 1985, ἀρ. 17 Α καὶ Β (Archives de l'Athos XIV) (γιὰ τὸ σύνορο μετὰ τὸν Κράββατο: Α στ. 46, Β στ. 46)· γιὰ τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν Ίβήρων στὴν περιοχή τοῦ Μαγουλά ὡς τὸν 11ο αἰῶνα, βλ. σελ. 72 καὶ χάρτη σελ. 71.

3. *Actes d'Iviron I*, ἀρ. 14.

4. *Actes de Lavra I*, ἀρ. 21. Στὴν ἴδια περίπτωσις ὑπόθεσις ἀναφέρεται καὶ τὸ ἀλλοιωμένο ἔγγραφο τοῦ πρώτου Ἰωαννικίου, μετὰ τὸ ὁποῖο καθορίζονται τὰ σύνορα μετὰ τὸν Κραββάτο τῆς Λαύρας, Κοσμᾶ τοῦ Μαγουλά καὶ Γαλακτίου τῆς Πτέρης — Φιλοθέου (β.π., App. III, σελ. 366-367). Κανένα ἄλλο ἀπὸ τὰ γνωστὰ ἔγγραφα τῆς Λαύρας δὲν ἀναφέρεται σὲ συνοριακὴ ὑπόθεσις μετὰ τὸν Μαγουλά καὶ Κραββάτο. Ἐπομένως, οἱ Λαυριῶτες θὰ παρουσίασαν κάποια παραιοποιήματα μεταγενέστερα ἀντίγραφα. Αὐτὸ ἄλλωστε δηλώνεται στὸ ἔγγραφο τοῦ Γαβριὴλ τοῦ 1538 (ἔγγρ. ὑπ' ἀρ. 1, στ. 13-14: *τὰ τῆς Λαύρας τὰ χαρτία... ἀνακατομένα ἐδηλωποιοῦσαν*). Ὁ χαρακτηρισμὸς ὅμως αὐτὸς δὲν ὑπάρχει στὸ ἔγγραφόν μας. Γιὰ τὸν Κράββατο βλ. καὶ *Actes de Lavra I*, σελ. 67 σημ. 65, καὶ 68 σημ. 65.

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΚΑ: Για τὰ πρόσωπα ποὺ συμμετέχουν καὶ ὑπογράφουν, καὶ τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ ἴδια μὲ ἐκεῖνα ποὺ ὑπογράφουν τὸ ἔγγραφο τοῦ πρώτου Γαβριήλ τοῦ 1538, βλ. ἔγγρ. ὑπ' ἄρ. 1, σελ. 446-448. Ὁ πρώην πρῶτος Σεραφεῖμ, ὁ ὁποῖος καὶ αὐτοαποκαλεῖται *θυηπόλος*¹, βρίσκεται ἐν ζωῇ καὶ μετὰ τῆς 8 Ἰουλίου 1548, ἡμερομηνία θανάτου τοῦ βιβλιογράφου καὶ ὁσίου Θεοφίλου, δεδομένου ὅτι εἶναι καὶ ὁ συγγραφεὺς τοῦ βίου του. Ἡ πληροφορία προέρχεται ἀπὸ ἀνέκδοτο σημείωμα στὸ τέλος τοῦ βίου τοῦ Θεοφίλου στὸ χφ. Μ. Παντελεήμονος 478 (5985) 16ου αἰ.², φ. 121: *ταῦτα ἐγράψω Σεραφῖμ ὁ θυηπόλος εἰς | ἀνάμνησιν ἐμοῦ κ(αι) μνήμην ἣν προσ(ον) σχετικὴν ἀγάπην ἔχων πολὺν ἵνα μὴ εἰς λῦθιν κα|μοῖ γέννητω φρούδα· καὶ ἡ εὐχὴ αὐτοῦ ἡ θεῖα | σῶσι καμὲ καὶ πάντας τοὺς αὐτὸν ἀγαπόντας.*

ΜΝΗΜΟΝΕΥΟΜΕΝΑ ΕΓΓΡΑΦΑ: 1) Πατριαρχικὸ γράμμα τοῦ Ἱερεμίου Α' μὲ τὸ ὁποῖο ζητεῖται ἡ ἐπίλυση τῆς διαφορᾶς μεταξὺ τῶν μονῶν Λαύρας καὶ Ἰβήρων γιὰ τὴν τοποθεσία τοῦ Μαγουλᾶ (στ. 4: *γράμματα τῆς σῆς παναγιότητος*). Τὸ ἴδιο ἔγγραφο μνημονεύεται καὶ στὸ ἔγγρ. ὑπ' ἄρ. 1. Δὲν σώζεται. 2) Γράμμα πρώτου τοῦ Ἀγίου Ὁρους, μὲ τὸ ὁποῖο παραχωρεῖται στὴ μονὴ Φιλοθέου ἡ περιοχὴ τοῦ Μαγουλᾶ ἐναντι ἐτησίου τέλους (στ. 14-16· βλ. καὶ Σχόλια σελ. 452-453). Τὸ ἴδιο ἔγγραφο μνημονεύεται καὶ στὸ ἔγγρ. ὑπ' ἄρ. 1. 3) Ἀπροσδιόριστος ἀριθμὸς ἐγγράφων τῆς Λαύρας ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν ἀπὸ μέρους τῆς κατοχῆς τῶν τοποθεσιῶν τοῦ Κραββάτου καὶ τοῦ Μαγουλᾶ (στ. 18: *τῶν γραμμάτων τῶν τε Λαυριωτῶν*· βλ. καὶ Σχόλια, σελ. 453). 4) Ἀπροσδιόριστος ἀριθμὸς ἐγγράφων τῆς μονῆς Ἰβήρων μὲ τὸ ἴδιο περιεχόμενο (στ. 18: *τῶν γραμμάτων... τῶν Ἰβηριτῶν*· βλ. καὶ Σχόλια, σελ. 453).

† *Παναγιώτ(α)τ(ς) καὶ θεοπροβλήτε πρόεδρε τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Κωνσταντινουπόλεως καὶ οἰκουμενικῆς π(ατ)ριάρχας ἡμῶν δὲ |² ἐν Χ(ριστ)ῶ αὐθέντα καὶ δέσποτα, τὴν ὀφειλομένην προσκύνησιν δουλικῶς ἀπονέμομεν τῇ σῇ παναγιότητι, δεόμενοι δια παντός |³ τοῦ πανοικτίρμονος Θ(εο)ῦ ἵνα εὐεκτηῆς ψυχῇ τι καὶ σώματι εἰς ὠφέλειαν τῆς ὑπὸ σὲ λογικῆς ποιήμνης καὶ ἡμῶν τῶν λίαν φιλοῦντων |⁴ σε παραμυθίαν ἱκανήν.*

Δεξάμενοι τὰ γράμματα τῆς σῆς παναγιότη(η)τ(ος) ἐγνωμεν ἀκριβῶς ὅτι οἱ τῆς Λαύρας τοῦ ὁσίου π(ατ)ρ(ὸ)ς |⁵ ἡμῶν Ἀθανασίου τιμιώτατοι ἀδελφοὶ οὐ περὶ τοῦ Μαγουλᾶ μάχονται τοῖς ἐν τῇ σεβασμῇ μονῇ τῶν Ἰβήρων ἀλλὰ περὶ τοῦ |⁶ Κραββάτου· τοῦτο γὰρ καὶ ἐξαρχῆς ἔλεγον ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ Μαγουλᾶς ὅπερ ἰδιοποιῶνται, καὶ περὶ τούτου ἐνίστανται οἱ Ἰβηριταί, |⁷ ἀλλ' ὁ

1 *Actes du Protaton*, σελ. 145-146, ἄρ. 118· βλ. καὶ σημ. 348.

2 Σ Λ α μ τ ρ ο υ, Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἀγίου Ὁρους ἑλληνικῶν κειμένων. τόμ. Β', Cambridge 1800, σελ. 378.

Κράββατος· ὁ δὲ Μαγουλᾶς ἐγγὺς ἐστὶν ἔλεγον τῆς μονῆς αὐτῶν τῶν Ἰβήρων. Διὰ τοι τοῦτο ἡμεῖς αὖθις ἐπὶ το αὐτὸ γενόμε(εν)οι |⁸ ἦτοι ἐγὼ αὐτὸς ἐπίσκοπος Ἱερισσοῦ καὶ ὁ πρῶτος τοῦ Ἀγίου Ὁρους Μάξιμος ἱερομόναχος καὶ πρῶν ἡγούμενος τῆς σεβασμίας |⁹ μονῆς τοῦ κ(υρ) Λιονυσίου καὶ ὁ πρῶν πρῶτος Σερ[α]φείμ ἱερομόναχος καὶ ὁ καθηγούμενος τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς τ[ο]ν Σίμωνος |¹⁰ Πέτρας Κασσιανός ἱερομόναχος καὶ ὁ τῆς σε(βασμίας) μονῆς τοῦ Κουτλουμουσίου Μάξιμος ἱερομόναχος καὶ ὁ ἐκ τῆς σεβασμίας μονῆς |¹¹ τοῦ Ζωγράφου Φίλιππος μοναχός καὶ ὁ ἐκ τοῦ Βατοπαιδίου Γρηγόριος ὁ Σταυρᾶς καὶ ὁ ἐκ τῶν Καραίων Καλλίνικος Σταυρᾶς |¹² ἀνεκρίναμεν περὶ τούτου ἀκριβέστερον καὶ ἐγνωμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Μαγουλᾶς ὁ κρατοῦσι νῦν οἱ Ἰβηρίται. Καὶ πρῶτον μὲν |¹³ ἐκ τοῦ γεγραμμένου βίου τοῦ προασκήσαντος ἐκεῖσε Γρηγορίου τοῦ Σιναΐτου, λέγοντος ὅτι κατὰ πρόσωπόν ἐστι τῆς σεβασμίας |¹⁴ μονῆς τοῦ Φιλοθέου ἢ τοῦ Μαγουλᾶ σκῆτις. Λεύτερον, ἐκ τινος γράμματος τῶν Φιλοθεΐτων διαλαμβάνον ὅτι ἐν τῷ |¹⁵ καιρῷ καθ' ὃν ἦν ἡρημωμ(έν)η ἢ τῶν Ἰβήρων μονῇ ἔδωκε τὸν τοιοῦτον Μαγουλᾶν ὁ πρῶτος ὁ τότε τοῖς Φιλοθεΐταις ἵνα δίδωσι |¹⁶ καὶ τινα δωρεὰν κατ' ἔτος εἰς τὸ Πρωτάτον καὶ ε[ἰ] ἦν, ὡς λέγουσιν, ὁ Κράββατος οὐκ ἂν ἦφιον οἱ Λαβραιῶται τοῦτον τοῖς Φιλοθεΐταις, |¹⁷ τῆς μονῆς αὐτῶν ὑγιῶς ἐχούσης καὶ μηδέποτε ἔρημωθείσης, οὐδὲ ἔγραφεν ἂν ὁ πρῶτος Μαγουλᾶν Κράββατον ὄντα. Τρίτον |¹⁸ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν γραμμάτων τῶν τε Λαβραιωτῶν καὶ τῶν Ἰβηριτῶν ὅτι τὰ μὲν τὸν Κράββατον χωρίζουσι καὶ σύνορον τιθέασι |¹⁹ τὸν Μαγουλᾶν, τὰ δὲ τὸν Μαγουλᾶν ὡσαύτως χωρίζουσι καὶ σύνορον τιθέασι τὸν Κράββατον ἄνωθεν τούτου κείμε(εν)ον. Πᾶντα οὖν |²⁰ σκοπήσαντες καὶ τὰ σημεῖα τῶν τόπων ὡς εἰκὸς ἀναθεωρήσαντες, ἐγνωμεν ἀκριβῶς καὶ ὡς ἐνῆν ὅτι ὁ μὲν Μαγουλᾶς ἐστὶν ὁ |²¹ κρατοῦσι τανῶν οἱ Ἰβηρίται ὡς ἴδιον, ὁ δὲ Κράββατος ἄνωθεν τούτου ἐστὶ πρὸς τὰ σύνορα τὰ φιλοθεΐτικα. Ἐπεὶ, εἰ ὡς λέ|²²γουσιν οἱ Λαυραιῶται ὅτι ἐγγὺς τῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων ὑπάρχει ὁ Μαγουλᾶς ἀκατάστατα καὶ ἀτάστατα λοιπὸν συμπίπτουσι τὰ γράμμ(α)τα |²³ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν καὶ συμβαίνει τὸν Κράββατον ἄνωθεν τῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων εὐρίσκεσθαι, ὡς ἐντεῦθεν τὸν ἀπαντ(α) |²⁴ βοννὸν τῶν Ἰβηριτῶν περιορίζειν τοὺς Λαυραιώτας, ὅπερ ἀνασπῶν ἀπρεπές ἐστὶ. Τέταρτον, ὅτι ἐνθα λέγουσιν οἱ Λαυ|²⁵ραιῶται ὅτι ἐστὶν ὁ Μαγουλᾶς, οὐδὲν ὅλως φαίνεται τοιοῦτον· οὔτε γὰρ κελλία πρόποτε ἐκεῖσι ἐκτίσθησαν, οὔτε εὐκτήριον οὔτε |²⁶ πηγὴ ὕδατος ὑπάρχει, οὔτε ὅλως τί ὦν τεκμαιρόμεθα τὸν Μαγουλᾶν. Λιαταῖτα οὖν καὶ τὰ τοιαῦτα μετὰ φόβον Θε(ο)ῦ |²⁷ κρίναντες δεδώκαμεν τὸν Μαγουλᾶν τοῖς Ἰβηρίταις ὃν καὶ ἰδιοποιοῦντο ὡς διαλαμβάνουσι τὰ ἑαυτῶν διοριστικὰ γράμμ(α)τ(α) |²⁸ τὸν καταπρόσωπον ὄντα τῆς μονῆς τοῦ Φιλοθέου κάτωθεν δὲ τοῦ Κραββάτου, εἰς τελείαν αὐτῶν ἐξουσίαν καὶ κυριότητα |²⁹ διηνεκῇ [...] τε κτίζειν ἐν αὐτῷ καὶ φυτεύειν [καὶ] ξυλεύεσθαι καὶ ποιεῖν καθότι ἂν βούλονται· οὕτως οὖν προ[...]|³⁰αντες ἡμεῖς τὸ συμφέρον καὶ ἀστασίαστον τῶν μονῶν διωρίσαμεν. Λιὸ παρακαλοῦμεν τὴν σὴν

παναγιότητα ὁπω[ς ἐ]πὶ τοῦτο |³¹ ἀρεσθείς, παραινέσης τοῖς Λαυραϊώταις μη-
κέτι συζητεῖν περὶ τούτου καὶ πειρᾶσθαι ἀναλύειν τὰ σκάνδαλα· ἀλλ' ἀρεκεῖ-
σθαι |³² τοῖς ἰδίοις ὡς πρέπει χριστιανοῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν μοναχοῖς. Αἱ δὲ σαὶ
ἄγναι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἶησαν μεθ' ἡμῶν: -

|³³ *vacat*

|³⁴ † Ὁ πρῶτος τοῦ Ἁγίου Ὁρους Μάξιμος ἱερο(μόν)αχ(ος): -

† Ὁ παλαιὸς πρῶτος Σεραφεῖμ ἱερο(μόν)αχ(ος): -

|³⁵ † *Filip (mon)ah i stareé wt Zograf*

† Γρηγόριος) ὁ Στ(αν)ραῖς Βατοπαιδίου: -

|³⁶ † Κασιάνος εἰερομόναχος τάχα καὶ προειγούμενος της εἰεράς Πέτρος
τοῦ Σιμονος

|³⁷ † Οἱ υἱοὶ (καὶ) δοῦλοι τῆς πανάγιώτι σου, ὑπεγράψαμ(εν) βεβαίως κ(αὶ)
ασφαλες τ(ήν) ὡς θέμις κ(αὶ) ὡς ἐφικτόν.

|³⁸ † Μάξιμος ἱερο(μόν)αχ(ος) κ(αὶ) ηγούμε(εν)ος τῆς σεβασμί(ας) μο(ν)ῆς
του Κουτλουμουσίου: -

|³⁹ † Καλ(λί)ν)κος μοναχό(ς) ὁ Σταυράς:

13-14 καὶ 28 κατὰ πρόσωπον ~ Φιλοθέου: Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν
Γρηγορίου τοῦ Σιναΐτου, ἔκδ. I. P o m j a l o v s k i j, Πετρούπολη 1894, σελ. 10, στ. 19.

11. lege *Καρφῶν* || 26 lege *ῶν* || lege διὰ ταῦτα || 28 lege κατὰ πρόσωπον

3. ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΙΕΡΕΜΙΟΥ Α'

ἀποφαίνεται συνοδικῶς (στ. 10-11)

Νοέμβριος, ἰνδικτιῶν 13
(1539)

Ὁ πατριάρχης Ἱερεμίας Α' ἐπικυρώνει τὴν ἀπόφαση τοῦ πρώτου τοῦ Ἁγίου
Ὁρους μὲ τὴν ὁποία ὁ Μαγουλάς ἀποδόθηκε στὴ Μονὴ Ἰβήρων.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Α. Πρωτότυπο. Ἀρχεῖο Μονῆς Ἰβήρων (Προθήκη Β', συρτάρι
1). Χαρτὶ 312×230. Μελάνι σκοῦρο καστανόχρωμο στὸ κείμενο, μαῦρο στὸ
μηνολόγιο. Διατήρηση πολὺ καλή. Διακρίνονται δύο ὀριζόντιες καὶ τρεῖς κά-
θετες διπλώσεις. Ἐλάχιστες συντομογραφίες.— Σημειώσεις στὸ verso: 1) †
π(ατ)ριαρχ(ικόν): † (16ος αἰ.) 2) τοῦ Ἱερεμία (18ος-19ος αἰ.). 3) Τὸν Μα-
γουλά νὰ τὸν ἐξουσιάζει τῶν Ἰβήρ(ων): - (18ος αἰ.) 4) Περι του Μα|γουλά
(18ος αἰ.) 5) ὁ ἀριθμὸς 20. (Πίνακας 4).

Β. Ἀντίγραφο (18ου αἰ.). Ἀρχεῖο Μονῆς Ἰβήρων (Προθήκη Β', Συρτάρι
1). Χαρτὶ (δίφυλλο) 315×248. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλ-
λου. Στὸ verso τοῦ α' φύλλου καὶ τὸ recto τοῦ β' ἔχει ἀντιγραφεῖ ἀπὸ τὸν
ἴδιο γραφέα ἀχρονολόγητο (18ου αἰ.) γράμμχ - ἀναφορὰ ἀντιπροσώπων τῶν

μονῶν τοῦ Ἀγίου Ὁρους σχετική μὲ διαμάχη τῶν μονῶν Ἰβήρων καὶ Φιλοθέου γιὰ τὴν περιοχὴ τοῦ Μαγουλᾶ. Μελάνι μαῦρο. Διατήρηση πολὺ καλή. Ἐλάχιστες συντομογραφίες. Σημειώσεις στὸ verso τοῦ β' φύλλου: 1) *Γράμμα τοῦ π(ατ)ριάρχου Ἱερεμίου διὰ τοὺς Μαγουλάδες* (19ος αἰ.). 2) *Ὁ ἀπὸ Σοφί(ας) π(ατ)ριαρχεύσαντος μετὰ | τὸν Θεόκλητον εἰς τοὺς 1519: ἀπὸ Χ(ριστο)ῦ.*

Ἀνέκδοτο. Ἐκδίδεται ἀπὸ τὸ πρωτότυπο.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ: Intitulatio (στ.1). Προσφώνηση τοῦ πρώτου, τοῦ πρώην πρώτου, τῶν ἡγουμένων καὶ τῶν μελῶν τῆς συνάξεως τοῦ Ἀγίου Ὁρους (στ. 2-4). Τὸ γράμμα, τὸ ὁποῖο ἀναφέρεται στὴ διένεξη μεταξὺ τῶν μονῶν Λαύρας καὶ Ἰβήρων γιὰ τὴν τοποθεσίᾳ τοῦ Μαγουλᾶ καὶ τοῦ Κραββάτου, παρελήφθη καὶ παρουσιάσθηκε στὴ σύνοδο (στ. 4-6). Ἐπειδὴ, σύμφωνα μ' αὐτό, διαπιστώθηκε ὅτι ἡ διαμάχη μεταξὺ τῶν δύο μονῶν δημιουργήθηκε γιὰ τὸν Μαγουλᾶ καὶ ὄχι τὸν Κράββατο, καὶ ὅτι ὁ Μαγουλᾶς ἀνήκει στὴ μονὴ Ἰβήρων καὶ δικαιώθηκε ἡ μονὴ αὐτὴ (στ. 6-9), ὁ πατριάρχης καὶ ἡ σύνοδος ἀποδέχονται τὴν ἀπόφαση καὶ τὴν ἐπικυρώνουν (στ. 10-12). Εἰς τὸ ἐξῆς ὁ τόπος τοῦ Μαγουλᾶ θὰ ἀνήκει, ὅπως καὶ ἐξ ἀρχῆς ἀνῆκε, στὴ μονὴ Ἰβήρων καὶ οἱ μοναχοὶ τῆς Λαύρας δὲν θὰ παρενοχλοῦν τοὺς Ἰβηρίτες (στ. 10-13). Ζητεῖται νὰ γίνῃ σύσταση στὰ δύο μοναστήρια νὰ παραμένουν εἰρηνικὰ καὶ νὰ περιορίζεται τὸ καθένα στὰ ὅριά του (στ. 13-16). Μηνολόγιο.

ΔΙΔΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Ὁ γραφέας τοῦ ἐγγράφου ταυτίζεται μὲ ἐκεῖνον τοῦ πατριαρχικοῦ γράμματος τοῦ ἴδιου πατριάρχη (Μάρτιος 1544) ποὺ ἀπευθύνεται στὸν μητροπολίτη Σερρών καὶ ἀπόκειται στὴ μονὴ Κουτλουμουσίου¹.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ: Πέρα ἀπὸ τὴν προφανὴ χρονολόγηση τοῦ ἐγγράφου ἀπὸ τὸ περιεχόμενό του καὶ τὸν συνδυασμὸ του μὲ τὰ ἔγγραφα ὑπ' ἀρ. 1, 2, καὶ 4, σημειώνεται ὅτι μῆνας Νοέμβριος 13ης ἰνδικτιῶνος ἐμφανίζεται μιὰ ἀκόμη φορά στὴ διάρκεια τῆς πατριαρχείας τοῦ Ἱερεμίου Α', τὸ 1524. Εἶναι ὅμως γνωστὸ ὅτι τὸ φθινόπωρο τοῦ 1524 ὁ Ἱερεμίας βρισκόταν στὰ Ἱεροσόλυμα, ὅπου συγκροτήθηκε σύνοδος ποὺ κατεδίκασε τὸν «ἐπιβάτη» τοῦ πατριαρχικοῦ ὁρόνου Κωνσταντινουπόλεως μητροπολίτη Σωζοπόλεως Ἰωαννίκιο². Εἶναι ἀπίθανο, σὲ διάστημα λιγότερο ἀπὸ τρεῖς μῆνες, νὰ ἐλάμβανε στὰ Ἱεροσόλυμα μιὰ ἀναφορά ἡσσοнос σημασίας καὶ νὰ ἀπαντοῦσε.

1. *Actes de Kullumus*, ἀρ. 55, πίν. LXXII.

2. Χ. Πατρινέλης, *Χρονολογικὰ ζητήματα τῆς πατριαρχείας τοῦ Ἱερεμίου Α' (1522-1546)*, Μνημοσύνη 1 (1967), σελ. 256.

ΜΝΗΜΟΝΕΤΟΜΕΝΟ ΕΓΓΡΑΦΟ: Ὑἑγγραφο τῆς ἐπιτροπῆς κριτῶν πρὸς τὸν πατριάρχη πού γνωστοποιεῖ τὴν ἀπόφασιν σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία ἐπιλύθηκε ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν μονῶν Λαύρας καὶ Ἰβήρων γιὰ τὶς περιοχὲς τοῦ Μαγουλά καὶ τοῦ Κραββάτου (στ. 4: *τίμιον γράμμα*). Εἶναι τὸ ἑγγραφο ὑπ' ἀρ. 2.

† Ἰερεμί(ας) ἐλέω Θ(εο)ῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλ(εως) Νέ(ας) Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς π(ατ)ριάρχης: †

|² † Ὁσιώτατοι, πρῶτε τοῦ Ἀγίου Ὁρους καὶ πρώην πρῶτε καὶ οἱ λοιποὶ καθηγούμενοι καὶ οἱ τῆς συνάξεως πρῶτοι τῶν ἐν αὐτῷ θεί(ων) |³ καὶ ἱερῶν μοναστηρίων, υἱοὶ κατὰ πν(εῦμ)α ἀγαπητοὶ τῆς ἡμῶν μετριότητος, χάρις εἴη τῇ ὁσιότητι ὑμῶν καὶ εἰρήνῃ ἀπὸ Θ(εο)ῦ |⁴ παντοκράτορος.

Τὸ τίμιον γράμμα ὑμῶν ἐδεξάμεθα καὶ ἴδομ(εν) συνοδικῶς ὁ περὶ τῆς διενέξεως καὶ διαφορᾶς γρά⁵φετε τῶν σεβασμίων καὶ ἱερῶν μοναστηρίων τῆς τε ἀγίας καὶ ἱερᾶς βασιλικῆς Λαύρας καὶ τῆς τῶν Ἰβήρων, περὶ τῆς |⁶ τοποθεσίας τοῦ Μαγουλά καὶ τοῦ Κραββάτου· καὶ ἐπειδὴ ἀκριβέστερον ἐξετάσατε καὶ εὗρατε ἀπὸ τε τῶν τόπων αὐτῶν |⁷ καὶ πάντων τῶν συνόρων ὅπως ὁ Μαγουλάς ἐστι περὶ οὗ διαφέρονται ἀμφοτέρω τὰ μέρη, αὐτὸς καὶ οὐχ ὁ Κραβάτος, ὁ δὲ |⁸ Μαγουλάς τοῦ σεβασμίου μοναστηρίου τῶν Ἰβήρων ἴδιος καὶ γνήσιός ἐστιν ἄνωθ(εν), καὶ διὰ τοῦτο διεκρίνατε καὶ ἐδικαιώ⁹σατε ἔχειν καὶ δεσπόζειν καὶ ιδιοποιεῖσθαι τὸν τόπον αὐτὸν τοῦ Μαγουλά τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν μοναστήριον αὐτὸ τῶν Ἰβήρων |¹⁰ ἥδη καὶ ἡ μετριότης ἡμῶν συνοδικῶς τὴν ἐξέτασιν καὶ κρίσιν καὶ ἀπόφασιν ὑμῶν ἀποδεξαμένη, ὀρίζει καὶ ἀπο¹¹φ(αίν)εται συνοδικῶς, ἵνα ἔχη τὸ κῦρος, τὸ ἰσχυρὸν τὸ βέβαιον καὶ ἀκατάλυτον καὶ εἴη καὶ διαβαίνη καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ὁ |¹² τόπος αὐτὸς τοῦ Μαγουλά ὥς καὶ ἄνωθ(εν) καὶ ἐξ ἀρχὰς τοῦ θείου καὶ ἱεροῦ μοναστηρίου αὐτοῦ τῶν Ἰβήρων· καὶ οἱ τῆς ἀγίας Λαύρας |¹³ ὁσιώτατοι ἀδελφοὶ εἰς τὸ ἐξῆς \\\μη\\ παρενοχλῶσι μὴδὲ πειράζωσι τοὺς Ἰβηρίτας περὶ τούτου κατὰ τι ὅλως. Παρενέσατε δὲ καὶ |¹⁴ ἀφ' ἡμῶν ἀμφοτέρω τὰ μέρη ἵνα ὑπάρχωσιν εἰρηνικοὶ καὶ ἀνενόχλητοι καὶ ἀναπαύεται ἕκαστον μοναστήριον ἐξ αὐτῶν |¹⁵ ἐν τοῖς ἰδίοις ὁρίοις ἀπροσέγγιστον καὶ ἀνενόχλητον καὶ μὴ ἄλλως γένηται ὅλως, ὅπως καὶ ἡ χάρις καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Θ(εο)ῦ εἴη μετὰ |¹⁶ τῆς ὁσιότητος ὑμῶν: † |

¹⁷ - μηνὶ Νοε(μβ)ρ(ιω) ἰν(δικτιῶν)ος ΠΓ^(τς) †

7 lege οὐ | 13 μὴ inter lineas || lege παραινεῖσατε

4. ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΙΕΡΕΜΙΟΥ Α΄

ἐπιβεβαιώσεως γράμμα (στ. 16)

Μάιος, Ἰνδικτιῶν 15
(1542)

Ὁ πατριάρχης Ἱερεμίας Α΄ ἐπικυρώνει τὴν ἀπόφαση τοῦ πρώτου καὶ τῶν αἵρετῶν κριτῶν, μὲ τὴν ὁποία ὁ Μαγουλάς ἀποδόθηκε στὴ μονὴ Ἰβήρων.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Πρωτότυπο. Ἀρχεῖο Μονῆς Ἰβήρων (Προθήκη Β΄, συρτάρι 1). Χαρτί διαστάσεων 335×242 χιλ. Μελάνι σκοῦρο καστανόχρωμο στὸ καίμενο, μαῦρο στὸ μηνολόγιο. Διατήρηση καλή: λίγες φθορὲς στὶς διπλώσεις. Διακρίνονται δύο ὀριζόντιες καὶ τρεῖς κάθετες διπλώσεις. Αἴγες συντομογραφίες. Σημειώσεις στὸ verso: 1) Π(ατ)ριαρχ(ικόν). 2) Τοῦ Ἱερεμία 3) Περὶ του Μαγουλά. (Πίνακας 5).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: Inlitolatio (στ. 1). Προοίμιο γιὰ τὴν ἀξία τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης (στ. 2-4). Ἀμφισβήτηση δημιουργήθηκε μεταξὺ τῶν μονῶν Λαύρας καὶ Ἰβήρων γιὰ τὴν κατοχὴ τοῦ Μαγουλά (στ. 4-5). Μετὰ ἀπὸ συζήτηση καὶ ἐξέταση ἀπὸ αἵρετικούς κριτάς, ποὺ ἐπελέγησαν ἀπὸ τὰ δύο μοναστήρια, σύμφωνα μὲ τὰ παλαιὰ γράμματα καὶ τὰ σημάδια τῶν συνόρων δικαιώθηκε ἡ μονὴ τῶν Ἰβηριτῶν (στ. 6-10). Ἡ ἀπόφαση διαβιβάσθηκε στὸν πατριάρχη, ὁ ὁποῖος μὲ συνοδικὸ γράμμα τὴν ἐπικύρωσε (στ. 10-12). Κατὰ τὴν περυσινὴ παρουσία του στὸ Ἅγιον Ὄρος, ἐπειδὴ οἱ Λαυριῶτες δὲν ἀποδέχονταν τὴν ἀπόφαση, ὁ πατριάρχης, μετὰ ἀπὸ ἐπιτόπια ἐξέταση μὲ τοὺς προεκλεγμένους αἵρετοὺς κριτάς, ἀποφάνθηκε ὅτι ἡ ἀπόφαση ποὺ εἶχε ληφθεῖ ἦταν χωρὶς προκατάληψη. Ὅμως, δὲν ἔδωσε ἀμέσως ἐπιβεβαιώσεως γράμμα στοὺς Ἰβηρίτες, ἀρκούμενος στὸ προεκδοθέν, ἀλλὰ καὶ ἐπειδὴ ἤθελε νὰ ἀναγκάσει τὶς δύο μονὲς νὰ εἰρηνεύσουν (στ. 12-16). Τώρα ὅμως ἀποφαίνεται, ὅσα εἶχαν ἀποφασισθεῖ ὑπὲρ τῆς μονῆς Ἰβήρων νὰ παραμένουν ἀμετάβλητα καὶ οἱ δύο μονὲς νὰ εἰρηνεύουν. Σὲ ἀντίθετη περίπτωσις ἐπισημαίνεται ἡ ποινὴ τοῦ ἀφορισμοῦ (στ. 17-20). Εὐχὴ (στ. 20-21). Μηνολόγιο.

ΣΧΟΛΙΑ: Ἡ ἐπιτόπια προσωπικὴ παρέμβαση τοῦ πατριάρχου Ἱερεμία Α΄ στὴ διένεξη μεταξὺ τῶν δύο μονῶν (στ. 12: [τῆς μετριότητος ἡμῶν] ἐπιδημησάσης κατὰ τὸν πέρυσι καιρὸν σωματικῶς κατὰ τόπον) πρέπει νὰ ἔγινε τοὺς πρώτους μῆνες τοῦ 1541, γιὰ τὸν Ἰανουάριο τοῦ ἴδιου ἔτους, σὲ ἔγγραφο τῆς ἱερᾶς συνάξεως γιὰ τὴ μονὴ Σταυρονικήτα, φέρεται ὡς παρὼν στὸ Ἅγιον Ὄρος, ἐνῶ τὸν Φεβρουάριο ἀπέλυσε ἔγγραφο γιὰ τὴ μονὴ Κουτλουμουσίου¹. Φαίνε-

1. Γ. Σμυρνάκη, *Τὸ Ἅγιον Ὄρος*, Ἀθήνα 1903, σελ. 119, στ. 8 (φωτ. ἀνατ. Καρυῆς 1988). Γαβριήλ Σταυρονικήτιανός, Γρηγόριος Παλαμᾶς 4 (1920),

ται ὅτι καὶ μετὰ τὴν παρέμβασή του τὸ 1541 οἱ ἀντιρρήσεις δὲν ἔπαυσαν, ὁπότε ὁ πατριάρχης θεώρησε σκόπιμο νὰ ἐκδώσει, τὸν ἐπόμενο χρόνο, τὸ παρὸν ἐπιβεβαιωτήριο γράμμα γιὰ τὴν ὑπόθεση. Τὸ ἔγγραφό μας πρέπει νὰ συντάχθηκε καὶ νὰ δόθηκε στὴ μονὴ Ἰβήρων ἐπιτόπου γιατί μαρτυρεῖται νέα παρυσία τοῦ Ἱερεμίου στὸ "Ἁγιον" Ὅρος τὸν Μάρτιο καὶ Ἀπρίλιο τοῦ 1542, ἡ ὁποία ἴσως διήρκεσε μέχρι καὶ τὸν Μάιο τοῦ ἴδιου ἔτους¹. Ἡ ἀμφισβήτηση πρέπει νὰ συνεχίσθηκε, γιατί πέντε ἔτη ἀργότερα, τὸν Ἰανουάριο 1547, ὁ πατριάρχης Διονύσιος Β' ἀπέλυσε νέο ἔγγραφο, μὲ τὸ ὁποῖο ἐπιβεβαίωσε τὴν ἀπόφαση τοῦ προκατόχου του².

ΜΝΗΜΟΝΕΥΟΜΕΝΑ ΕΓΓΡΑΦΑ: 1) Ἐγγραφο τῶν αἵρετῶν κριτῶν, ποὺ ὑποβλήθηκε στὸν πατριάρχη γιὰ ἐπικύρωση, μὲ τὸ ὁποῖο ἐπιλύθηκε ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν μονῶν Λαύρας καὶ Ἰβήρων γιὰ τὶς περιοχὲς τοῦ Μαγουλά καὶ τοῦ Κραββάτου (στ. 10: *ταῦτα γραφέντα καὶ ἀποφανθέντα ἀνηρέχθησαν τῇ μετριότητι ἡμῶν*). Εἶναι τὸ ἔγγραφο ὑπ' ἀρ. 2 (βλ. καὶ ἔγγραφο ὑπ' ἀρ. 3). 2) Πατριαρχικὸ καὶ συνοδικὸ γράμμα μὲ τὸ ὁποῖο ἐπικυρώνεται ἡ ἀπόφαση τῆς ἐπιτροπῆς κριτῶν τοῦ Ἀγίου Ὁρους νὰ ἀποδώσουν τὸν Μαγουλά στὴ μονὴ Ἰβήρων (στ. 11: *διὰ τιμίου αὐτῆς πατριαρχικοῦ συνοδικοῦ διεβεβαιώσατο γράμματα*). Εἶναι τὸ ἔγγραφο ὑπ' ἀρ. 3.

† Ἱερεμί(ας) ἐλέω Θ(εο)ῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλ(εως) Νε(ας) Ῥωμ(ης) καὶ οἰκουμενικὸς π(ατ)ριάρχης.

|² † Οὐδὲν τῆς ἀνοθεύτου ἀγάπης οἰκειότερον οὐδὲ τῆς εἰρήνης ἡδύτερον ὅτι τὸ μ(έν) [τῆς τ]οῦ σ(ωτήρ)ος ἡμ(ῶν) Θ(εο)ῦ κληροδοσί(ας) δῶρον τὸ δὲ τῆς ἡμετ(έ)ρ(ας) προαιρέσ(εως) [κα]ρπὸς) ἀναδείκνυτ(αι). "Ὅθεν καὶ |³ δια τούτου τὸ ἔργον χαρίζετ(αι) παρ' αὐτοῦ· διὸ καὶ φησὶν «εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφίημι ὑμῖν» καὶ «ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστὲ ἐὰν ἀγάπ(ην) |⁴ ἔχετε πρὸς) ἀλλήλους». Τουτ(ων) τοίνυν παροραθεντ(ων) ἐκ τῶν ὀφειλοντ(ων) ἀποθανεῖν ὑπὲρ τουτ(ων) μοναχῶν τὸν τῶν μιγάδα βίον ἀπαρνησαμ(ένων) καὶ τὰ γήϊνα ἐπίσης βδελυξαμεν(ων),

σελ. 172 πρβλ. Ν. Οἰκονομίδη, *Ἱερὰ Μονὴ Σταυρονικήτα Κατάλογος τοῦ Ἀρχείου*, Σύμμεικτα 2 (1970), σελ. 445, ἀρ. 9α (γράμμα τῆς συνάξεως, Ἰανουάριος 1541)· *Actes de Kutlumus*, ἀρ. 54, στ. 6-7 (γράμμα Ἱερεμίου Α', Φεβρουάριος 1541, τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ συντάχθηκε ἐπιτόπου) Πρβλ. Χ. Παρινέλη, *Χρονολογικὰ ζητήματα τῆς πατριαρχείας τοῦ Ἱερεμίου Α' (1522-1546)*, Μνημοσύνη 1 (1967), σελ. 260

1 Χ. Παρινέλη, ὁπ., σελ. 260-261. Ἀπὸ τὸ "Ἁγιον" Ὅρος ὁ Ἱερεμίας δὲν ἐπέστρεψε στὴν Κωνσταντινούπολη, ἀλλὰ ἐπισκέφθηκε τὰ Μετέωρα.

2 Μ. Γεεών, *Πατριαρχικαὶ Ἐφημερίδες*, Ἀθήνα 1936-1938, σελ. 24-26.

τοῦ ἐχ⁵θροῦ τὸ αἷτιον παρασχόντος, μέσον τῶν δύο βασιλικ(ῶν) μονῶν τῆς τε περιφήμου Λαύρας καὶ τῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων διὰ τὴν τοῦ Μαγουλᾶ σκίτ(ην) ἀμφισβητουντ(ων) ὁποῖας τούτ(ων) ἔστιν· ⁶ καὶ πολλῆς συζητήσεως γενομένης ἔνεκα ταύτης καὶ θεωρί(ας) ἀκριβοῦς καὶ ἐπισκοπῆς ἀσφαλοῦς ὑπὸ τῶν μετὰ τῆς ἡμετέρας δικαί(ας) ἐνέξεως ἐξ αὐτῶν τῶν δύο μονῶν ἐκλεχθεντ(ων) ⁷ τιμιωτατ(ων) αἰρετῶν κριτῶν, τοῦ τε θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγ(ίου) Ὁρους κυρ Μακαρίου καὶ τοῦ τότε πρώην ἱερομονάχου Μαξίμου καὶ τοῦ πρώην πρώτου κυρ Σεραφίμ ἱερο⁸μο(νά)χου καὶ Φιλίππου μοναχοῦ μονῆς τῶν Ζωγράφων καὶ Γρηγορίου Σταυρᾶ τοῦ Βατοπαιδίου καὶ Κασιανοῦ ἱερομο(νά)χου καὶ προηγουμ(έν)ου τῆς Πετρ(ας) καὶ Μαξίμου ἱερομονάχ(ου) καὶ ἡγουμ(έν)ου τοῦ Κουτλωμουσίου ⁹ καὶ Καλλινίκου τοῦ Σταυρᾶ, κατὰ τὰ παλαιγενῆ γράμματα καὶ τοὺς λόγους τοῦ συνόρου αὐτ(ῆς) ἐπεκυρώθη καὶ ἐδικαιώθη παρὰ πάντ(ων) τούτων, μηδεμίαν εἶναι πρὸς ταῦτα δικαιολογί(αν) ¹⁰ τοὺς Λαυριώτ(ας) ἀλλ' εἶναι τῆς μονῆς τῶν Ἰβηριτῶν εἰς τὸν ἅπαντα αἰῶνα. Ταῦτα γραφέντα κ(αι) ἀποφανθέντα, ἀνενέχθησαν τῇ μετριότητι ἡμ(ῶν), ἡ δὲ μετριότης ἡμ(ῶν) συνδιασ¹¹κεψαμένη ταῦτα συνοδικῶς διὰ τιμίου αὐτῆς π(ατ)ριαρχικου συνοδικου διεβεβαιώσατο γράμματος ἔχειν τὸ κῦρος καὶ ἀσφαλές καὶ βέβαιον καθὰ παρὰ τῶν αἰρετῶν κριτῶν ἀ¹²πεφάνθησαν. Ἐπεὶ δὲ καὶ αὐτῆς ἐπιδημησάσης κατὰ τὸν πέρυσιν καιρὸν σωματικῶς κατὰ τόπον, καὶ τῶν Λαυριωτῶν διενοχλουμέν(ων) ὄντων καὶ μηδέπω τῆς ἀγάπης ἐνστερνιζομ(ένων) ¹³ ἀλλ' ἀναβαλλομεν(ων) τὴν θεωρίαν καὶ ἐπίσκεψιν τοῦ πράγματος καὶ τῆς μετριότητος ἡμῶν οἰκονομικῶς κινηθείσης ὥς τὰ τῆς εἰρήνης ἐπισκεπτομένης καὶ τὰ τῆς ἀγάπης ἀμφοτέρων τῶν μον(ῶν) ¹⁴ προξενούσης, σωματ(ικῶ)ς κακεῖθεν ἀπελθούσης συγκαλεσαμένης καὶ τοὺς προσεκλεχθέντας ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν αἰρετὰς κριτάς· ἀκριβῶς οὖν πάντα τὰ ἐκέισε ὅρια συνδιασκεψ¹⁵θέντες καὶ τῶν αἰτίων διαλυθεντ(ων) παντ(ων) διέγνωμ(εν) τὴν ἀπροσοποληψίαν καὶ τὴν ἀκριβῶς γεγεννημένην ἔρευναν ἄνευ τινὸς ἀν(θρωπ)ίνου πάθους παρὰ τῶν προδηλωθεντ(ων) ἐκείν(ων) αἰρετ(ῶν) ¹⁶ κριτῶν. Ὅμως οὐκ εὐθὺς ἐκδεδώκαμ(εν) τοῖς Ἰβηρίταις ἐπιβεβαιωσ(εως) γράμμα ἀρκεσθέντες μ(έν) τοῖς προτέροις, ἔπειτα δὲ καὶ πρὸς εἰρήνην τούτους ἀναγκάζοντες πρότερον συνελθ(εῖν), ¹⁷ διὸ καὶ μέχρι τοῦ νῦν παρελθόντος τοῦ καιροῦ ἔγνωμεν δεῖν εἶναι τὰ πρότερον καὶ αὐθις ἀποφανθέντα τε καὶ ἐπικυρωθέντα ἀποφανθῆναι καὶ ἐπικυρωθῆναι καὶ μετέπειτα. Λιὸ καὶ ἀ¹⁸ποφαινόμεθα ἵνα καθὼς ὀρίσθησαν καὶ διετάχθησαν ταῦτα πάντα παρὰ τῶν προδηλωθεντ(ων) κριτῶν οὕτως ἔχουσι τὸ ἀνάγραφτον καὶ ἀσάλευτον καὶ ἀμεταποίητον καὶ παρὰ τῆς ἡμ(ῶν) μετριό(τη)το(ς) ¹⁹ καὶ ὧσιν ἀκίνητα ἐκ τῆς μονῆς τῆς σε(βασμίας) τῶν Ἰβηρ(ων) καὶ εἰρηνεύειεν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἀμφοτέρω τὰ μέρη, ἑκάτερον μέρος ἐπιγινώσκον \τὸ ἴδιον/ καὶ μὴ ἐνοχλούμ(εν)ον ὑπὸ θατέρου μέρους ἵνα μὴ ²⁰ ταῖς ἀραῖς καὶ ἐθύναις ὑποπεσεῖσθε τῶν π(ατέ)ρων καὶ τοῖς ἡμετέροις ἀφορισμ(οῖς) πεδηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ τοῦ Θ(εο)ῦ εἰ-

οὐκ ἔστιν ἡ ὑπερέχουσα παντα νοῦν βραβευε(αι) ἐν ταῖς καρδίαις ἡμ(ῶν) εἰς τὸ ποιεῖν τὸ θέλημα |²¹ τοῦ Κ(υρίου)ν, ἀμ(ήν): † |

²² - Μηνὶ Μαΐῳ, ἐν(δικτιῶ)νος ΙΕ(ης) †

3 εἰρήνην ~ ὁμῖν: Ἰω. 14, 27 | 3-4 ἐν τούτῳ ~ ἀλλήλους: Ἰω., 13, 35 || 20 ἡ τοῦ Θεοῦ ~ νοῦν: Φιλιπ. 4, 7 || 20-21 εἰς τὸ ~ Κυρίου: πρβλ. Ἑβρ. 13, 21.

4 lege τῶν τὸν || 7 lege πρώτον || 14 lege αἰρετοῦς || 15 lege ἀπροσωποληψίαν | 19 τὸ ἴδιον inter lineas || 20 lege ὁμῶν

Γ. Γαβριήλ (1569/70)

Τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου Γαβριήλ μνημονεύεται γιὰ πρώτη φορά. Ὁ Γαβριήλ προέρχεται ἀπὸ τὴ μονὴ Ἁγίου Παύλου καὶ ὑπογράφει σλαβικὰ¹ σὲ ἔγγραφο τῆς συνάξεως τῶν Καρυῶν μὲ τὸ ὅποιο παραχωρεῖται τὸ κελλίο τοῦ ποτὲ Ἀλευρᾶ στὸν μοναχὸ Θεωνά. Πιθανὸν διαδέχθηκε τὸν πρῶτο Φιλόθεο ποὺ μαρτυρεῖται ὡς τὸν Μάιο τοῦ 1569².

ΕΓΓΡΑΦΟ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΓΑΒΡΙΗΛ

συνοδικὸν τῆς συνάξεως γράμμα (στ. 24)

7078 (1569/70)

Ὁ πρῶτος Γαβριήλ καὶ ἡ σύναξη τῶν Καρυῶν πωλοῦν στὸν μοναχὸ Θεωνά τὸ κελλίο τοῦ Ἀλευρᾶ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ἀντίγραφο ἀπὸ τὰ πρακτικὰ τῆς συνάξεως. Ἀρχεῖο Μονῆς Βατοπεδίου (Τετράγωνο Δ', ἀρ. 66/ζ). Χαρτὶ (δίφυλλο) 320×210. Τὸ κείμενο ἐκτείνεται στὸ recto τοῦ α' φύλλου. Μελάνι μαῦρο. Διατήρηση πολὺ καλὴ. Διακρίνονται δύο ὀριζόντιες καὶ δύο κάθετες διπλώσεις. Λίγες συντομογραφίες καὶ ἀρκετὰ ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Τὸ ἀντίγραφο ἐπικυρώνεται μὲ τὴν κέρυνη σφραγίδα τοῦ Πρωτάτου, διαμέτρου 32 χιλ., μὲ παράσταση τῆς Θεοτόκου· ἔχει ἐπικολληθεῖ ἐπάνω στὸ χαρτὶ τοῦ ἐγγράφου καὶ καταλαμβάνει τὸ κέντρο τῶν τριῶν τελευταίων στίχων του. Σημειώσεις στὴν ἐπάνω ὥα τοῦ recto τοῦ α' φύλλου ἢ χρονολογία 1570· στὸ verso τοῦ β' φύλλου: 1) καλήβαστες Καρές. 2) Μὲ μαῦρο μελάνι ὁ ἀριθμὸς 47. (Πίνακας 6).

Ἀνέκδοτο.

1. Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ στὴ μονὴ Ἁγίου Παύλου πρέπει νὰ ἐγκαταβίωναν ἀκόμη Σέρβοι μοναχοὶ (βλ. σελ. 439, σημ. 1).

2. *Actes du Protaton*, σελ. 147, ἀρ. 133.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ: Στὸν πρῶτο Γαβριήλ καὶ τῇ σύναξιν τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἐμ-
φανίσθηκε ὁ μοναχὸς Θεωνᾶς καὶ ζήτησε τὸ κελλίον, τὸ ἐπονομαζόμενον τοῦ
'Αλευρῶ (στ. 1-4). Ἡ σύναξις πωλεῖ τὸ κελλίον στὴν τιμὴ τῶν 3.100 ἄσπρων
καὶ σὲ τρία πρόσωπα: τοῦ Θεωνᾶ (λείπουν δύο ὀνόματα) (στ. 4-10). Τὸ κελ-
λίον ἐκχωρεῖται γιὰ ἐκμετάλλευσιν μὲ τὴν περιοχὴν του καὶ τὸ νερὸ ποὺ μοι-
ράζεται μὲ τοὺς Παντοκρατορινοὺς μοναχοὺς (στ. 10-12). Περιορισμὸς τοῦ
κελλίου (στ. 12-17). Ὁ ἀγοραστὴς θὰ συμμετέχει στὶς συδοσίαις τοῦ Πρωτά-
του, μετὰ τὸν θάνατον τῶν τριῶν προσώπων τὸ κελλίον θὰ ἐπανέλθει στὴ δι-
καιοδοσίᾳ τοῦ πρώτου, ἐνῶ ἀπαγορεύεται ἡ ἀφιέρωσί του σὲ ἄλλῃ μονῇ (στ.
18-21). Ἐπισείεται ἡ ποινὴ τοῦ ἀφορισμοῦ σὲ ὅποιον ἐνοχλήσει τὸν κάτοχον
τοῦ κελλίου (στ. 21-23). Ἐπίλογος. (στ. 23-24). Χρονολογία, ὑπογραφὴς τοῦ
πρώτου Γαβριήλ καὶ δεκαεξὶ ἀντιπροσώπων μονῶν.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Οἱ ἐλληνικὲς ὑπογραφὲς προέρχονται ὅλες
ἀπὸ ἓνα χέρι, ποὺ πιθανὸν δὲν εἶναι ἐκεῖνο τοῦ γραφέα τοῦ κειμένου τοῦ ἐγ-
γράφου. Οἱ σλαβικὲς ὑπογραφὲς προέρχονται ἐπίσης ἀπὸ ἓνα χέρι. Ἡ ὑπαρξὴ
κέρινης σφραγίδας πιστοποιεῖ ὅτι τὸ ἔγγραφο ἐξῆλθε ἀπὸ τὴ γραμματεία τοῦ
Πρωτάτου ὡς ἀντίγραφο τῶν πρακτικῶν τῆς συνάξεως, στὰ ὁποῖα καταστρώ-
νονταν ὅλες οἱ πράξεις ἐκχωρήσεως κελλίων¹. Τέτοιου εἴδους πρακτικὰ ἔπρε-
πε νὰ εἶχαν τὴ μορφή κώδικα ὅπου θὰ ἀντιγράφονταν, περιληπτικὰ ἢ ἐν ἐκτά-
σει, τὰ ἔγγραφα αὐτῆς τῆς κατηγορίας. Ὡστόσο πρέπει νὰ ἐπισημανθεῖ ὅτι,
ἀπὸ τὰ ὡς τώρα γνωστὰ ἔγγραφα, δὲν ὑπάρχει καμία μνεία γιὰ τὴν ὑπαρξὴ
τέτοιου κώδικα τοῦ Πρωτάτου μὲ τίς πρωτότυπες καταχωρήσεις ἐκχωρητη-
ρίων κελλίων.

ΣΧΟΛΙΑ: Στούς πρώτους στίχους τοῦ ἐγγράφου, ποὺ ἀποτελοῦν τυποποιημένη
ἐκφραση, στὸ σημεῖον ποὺ ἀναφέρεται τὸ ὄνομα τοῦ αἰτοῦντος τὴν ἀγορὰ τοῦ
κελλίου ὑπάρχει τὸ ὄνομα Ἀναστάσεως (στ. 2-3: *ἐλθὼν... ἀδελφὸς ἡμῶν κὺρ*
Ἀναστάσεως). Ὡστόσο, στὸ τριπρόσωπο, στὸ ὁποῖο ἐκχωρεῖται τὸ κελλίον, ὡς
πρῶτο ὄνομα ἀναγράφεται ἐκεῖνο τοῦ μοναχοῦ Θεωνᾶ (στ. 8). Τὸ ὄνομα τοῦ
Θεωνᾶ ἐπαναλαμβάνεται ἀμέσως (στ. 9), ὅταν τοῦ παρέχεται ἡ δυνατότητα νὰ
συμπληρώσει ὁ ἴδιος ὁπότεν βούλεται τὰ ἄλλα δύο ὀνόματα μοναχῶν τοῦ κελ-
λίου. Εἶναι γνωστὸ, χωρὶς ὡς τώρα ἐξαίρεση, ὅτι στὴν παράθεση τῶν ὀνομά-
των τῶν μοναχῶν στοὺς ὁποίους δίδεται ἓνα κελλίον, ὡς πρῶτο ὄνομα καταχω-
ρεῖται πάντοτε ἐκεῖνο τοῦ κυρίως ἀγοραστῆ ποὺ εἶναι καὶ ὁ πνευματικὸς ἀρ-
χηγὸς τοῦ κελλίου. Τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ Θεωνᾶ ρητὰ καταγράφεται
ὡς πρῶτο πρόσωπο, ποὺ ἔχει μάλιστα καὶ τὴ δυνατότητα ἐπιλογῆς τῶν ἄλ-
λων δύο, πείθει ὅτι αὐτὸς εἶναι καὶ ὁ κύριος ἀγοραστὴς τοῦ κελλίου¹. Ἡ λέξις

1. Γιὰ τὰ ἔγγραφα ἐκχωρήσεως κελλίων τοῦ 15ου καὶ 16ου αἰῶνος καὶ τὰ διπλωμα-
τικὰ προβλήματα ποὺ σχετίζονται μὲ αὐτὰ βλ. *Actes de Dionysiou*, σελ. 171-174.

Ἀναστάσεως νομίζω ὅτι δὲν εἶναι ἀνορθόγραφη ἢ παραφθαρμένη ἐκφορὰ τοῦ ὀνόματος Ἀναστάσιος, ἀλλὰ ἡ γενικὴ τῆς λέξεως Ἀνάστασις, στὴν ὁποία θὰ ἦταν ἀφιερωμένο τὸ κελλίον. Ὁ γραφέας, ὅταν ἀντέγραψε ἀπὸ τὸν κώδικα τὸ ἐγγράφο ποὺ θὰ ἐπιδιδόταν στὸν Θεωνά, ἀπὸ ἀβλεψία, ἔγραψε στὴ θέση τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀγοραστῆ τὸ ὄνομα τοῦ κελλίου, ποὺ βρίσκεται στὸν ἐπόμενο στίχο. Ἐπομένως τὸ ὄνομα τοῦ κελλίου πρέπει νὰ εἶναι *κελλίον* [τῆς] Ἀναστάσεως τοῦ ποτε ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀλευρά. Τὸ κελλίον τοῦ Ἀλευρά δὲν εἶναι γνωστὸ ἀπὸ ἄλλου. Στὴ σημείωση στὸ verso τοῦ β' φύλλου δηλώνεται ὅτι βρίσκεται στὴν περιοχὴ τῶν Καρυῶν καὶ χαρακτηρίζεται ὡς καλύβα. Φαίνεται ὅτι σὲ κάποια ἐποχὴ, μεταξὺ τοῦ 1570 καὶ τοῦ 19ου αἰ., θὰ ἐξέπεσε ἀπὸ τὴν τάξιν κελλίου σὲ καλύβη, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ μοναστηριακὸ ἐξάρτημα μικρότερο ἀπὸ κελλίον καὶ μὲ περιορισμένη ἐδαφικὴ περιοχὴ². Ἡ παρουσία τοῦ ἐγγράφου στὸ Ἀρχεῖο τῆς μονῆς Βατοπεδίου σημαίνει ὅτι τὸ κελλίον πρέπει νὰ περιῆλθε ἀπὸ ἀγορὰ στὴ μονή, ἴσως τὸ 1661, ὅταν ἡ Μεγάλῃ Μέσῃ πώλησε τὰ κελλία τοῦ Πρωτάτου στίς μονές³.

† Προκαθεζομ(έν)ης τῆς ἀγί(ας) καὶ ἱερὰς συνάξεως τοῦ Ἀγίου Ὁρους, ὃ τε πανοσιωτ(α)τ(ος) πρῶτος κυ[[ρ]]ου¹ Γαυριὴλ ἱερομονάχου καὶ οἱ καθεξῆς γέροντες παντ(ων) τῶν μοναστηρίων, ἐλθὼν προ(ς) |³ ἡμῶς ὁ ὀσιωτ(α)τ(ος) ἐν μοναχοῖς καὶ ἀδελφὸς ἡμῶν κυρ Ἀναστάσεως (sic) καὶ ἤτισεν ἡμῖν τὸ κε|⁴λίον τοῦ ποτε ἐπὶ νό(μα)τι τοῦ Ἀλευρά. Διὸ ἰδόντες ἡμεῖς τὸν τιούτον τίμιον καὶ καλὸν |⁵ ἀν(θρῶπ)ον εἰζαντες τῇ αὐτοῦ παρακλήσει καὶ συμφωνήσαντες πάντες ἡμεῖς ἐ|⁶πώλῃσαμεν αὐτοῦ τὸ ῥηθέντι κελλίον διὰ ἄσπρ(α) χιλιάδες Γ̄ καὶ εῖς καὶ ἐλάβαμ(εν) αὐτὰ |⁷ τὰ ἡριμένα ἄσπρ(α) χιλιάδες τρεῖς καὶ εῖς, καὶ ἀπο τοῦ νῦν ἔχη καὶ ἐξουσιάζειν αὐτο(ς) |⁸ εἰς πρόσωπα τρία καὶ

1. Τὸ κελλίον πωλεῖται στὴν τιμὴ τῶν 3.100 ἄσπρων (στ. 6: χιλιάδες Γ̄ καὶ εῖς, στ. 7: χιλιάδες τρεῖς καὶ εῖς). Ὁ γραφέας ἀποδίδει τὸν ἀριθμὸ ἐκατὸ μὲ ἀσυνήθην τρόπο ὡς εῖς, χρησιμοποιώντας, δηλαδή, τὸ πρῶτον γράμμα τῆς λέξεως ἐκατόν, ὡς νὰ ἔγραφε τὸν ἀριθμὸ ὀλογράφως, ἐνῶ στὴ συνέχεια χρησιμοποιεῖ τὸν ἑλληνικὸ ἀριθμὸ ρ (= 100).

2. Περί καλύβης βλ. Χ. Κ τ ε ν ᾱ, "Ἀπαντα τὰ ἐν Ἀγίῳ Ὁρει καθιδρύματα, Ἀθήνα 1935, σελ. 681-682.— Γ. Σ μ υ ρ ν ᾱ κ η, Τὸ Ἀγιον Ὄρος, Ἀθήνα 1903, σελ. 344. (φωτ. ἀνατύπωση Καρυῆς 1988).

3. Βλ. παραπάνω σελ. 440, σημ. 2. Στὴν περιοχὴ τῶν Καρυῶν γνωστὰ κελλία τοῦ Βατοπεδίου, τῶν ὁποίων τὰ ὁμολογὰ σώζονται στὸ Ἀρχεῖο του, εἶναι τὰ ἀκόλουθα:

α) Τῆς Νέας Ἀναλήψεως ἐπικεκλημένον τοῦ Βαραχίου (ὁμολογὰ ἀπὸ τὸ 1664).
β) Τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ἐπικεκλημένον τοῦ Τσιλιγκρίρη (ὁμολογὰ ἀπὸ τὸ 1658).
γ) Τοῦ Ἀγίου Χαραλάμπους τοῦ Κουρουνοφώλη (ὁμολογὰ ἀπὸ τὸ 1661).
δ) Τοῦ Ἀγίου Νικολάου τοῦ Ἀμμωνᾶ (ὁμολογὰ ἀπὸ τὸ 1654) καὶ
ε) Τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου (ὁμολογὰ ἀπὸ τὸ 1651). Κανένα ἀπὸ αὐτὰ ὅμως δὲν ταυτίζεται μὲ τὸ κελλίον τοῦ Ἀλευρά, γιὰτὶ τὰ μὲν τέσσερα πρῶτα διατηροῦνται ὡς τὸν 20ὸ αἰῶνα (Χ. Κ τ ε ν ᾱ, ὁ.π., σελ. 622), τοῦ δὲ πέμπτου σώζονται ὁμολογὰ ὡς τὸν 19ο αἰῶνα.

πρωτ(ον) πρόσωπ(ον) ἵναι τοῦ κυρ Θεωνὰ καὶ ἀνέμηναν |⁹ τα δύο ὁπόταν βού-
 λετε ὁ αὐτὸς Θεονὰς να τα γράφει vacat β |¹⁰ vacat καὶ τρίτον· καὶ δεδώκαμ(εν)
 αὐτὸ ἵνα καλιεργί ὡς κύριος οἰκοκύρι(ς) |¹¹ μετα τ(ήν) περιοχὴν αὐτοῦ σὺν τὸ
 νερό ὅπου μιράζει με τοὺς Παντοκρατορι¹²νοὺς ἔκπαλεν. Καὶ ἄρχετ(αι) τὸ
 σύνορον ἀπὸ τοῦ Μηρὰ τὸ κελι(ον) ἄνωθεν |¹³, τὸ ραχώνιν ραχω(νιν), ἕως τὸ
 λιβάδι τοῦ αὐτοῦ Ἀλευρά, καὶ ἔρχετ(αι) τῶν πλοκὸν τοῦ |¹⁴ Κάλλιστον καὶ εἰς
 τὴν φράκτιν τοῦ Ἀγίου Στεφάνου καὶ ἔρχεται εἰς τὸν πλο¹⁵κὸν // τοῦ // παπᾶ
 Θεοδοσίου καὶ κατεβένη(ν) ἕως τοὺς Ἀγίους Ἀποστόλους τὸ σύνορον |¹⁶ καὶ
 πάλιν κατεβένην ἕως τὸν λάκκον τοῦ Παντοκράτορος τὸ κελίον καὶ ἀνε¹⁷βένην
 ἄνωθεν τὸν λάκκον ἕως τοῦ Μηρὰ τὸ κελι(ον) καθὼς ἦταν ἔκπαλαι. |¹⁸ Καὶ ἀπο
 τοῦ νῦν ἔχει καὶ ἐξουσιάζειν αὐτό, δίδειν δὲ καὶ τὴν σιδοσίαν αὐτοῦ· με¹⁹τα δὲ
 τὴν ἀποβίωσιν τῶν τριῶν προσώπων πάλιν να ἐπιστρέφῃ το |²⁰ κελίον εἰς τὴν
 ἰδίαν δεσποτείαν καὶ μὴ τολμήσῃ αὐτὸς προσηλῶσαι τὸ κελι(ον) εἰς ἕτε²¹ρον
 μοναστήριον. Εἰ δέ τις εὐρεθεῖ ἐπειριᾶξαι ἢ ενοχλήσαι αὐτὸν εἰς τὸ ἑαυτοῦ
 κελίων |²² ἔστω ἀφορισμ(έν)ος καὶ ἀσυνγώρητος παρα τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαι-
 ρέτου Τριάδος καὶ τὰς ἀ²³ρὰς τῶν ἁγίων τῆς θεωφώρων π(ατέ)ρων ἡμῶν. Εἰς
 τοῦτο γοῦν ἐγγώνει καὶ τὸ παρὸν |²⁴ συνοδικὸν τῆς συνάξεως γράμμα καὶ ἐπε-
 δώθι αὐτῷ εἰς ἀσφάλλιαν: † ἐν ἐτι ζοη^ω: †

|²⁵ Prot S(ve)tye Gori Gavriil eromonah' wt S(ve)ty Paval'

|²⁶ † Νίλος γέροντας ἀπὸ τη Λαύρα.

† Ὁ καθηγούμ(εν)ος του Βατοπαιδίου Νεόφυτος ιερο(μόν)αχ(ος)

|²⁷ † Θεοφιλάκτος (μον)αχ(ος) ὁ Ἰβηρίτης:

† Az' staraé Grigorie wt Filandara.

|²⁸ † I az proigumen Antonie wt Zugrafa.

|²⁹ † Az' Theofil wt S(ve)ty Paval'.

† Ὁ Λιονυσίου Γεδεῶν μοναχὸς κ(αὶ) γέροντας:

|³⁰ † Mihail' wt Xenonh'.

† Ὁ Λοχιαρίου Θεόκλητος (μον)αχ(ος) γέροντ(ας).

|³¹ † Ὁ Παντοκρατορινὸς Ἰγνάτι[ς] (μον)αχ(ος) κ(αὶ) γέροντ[ας] -

† Ὁ Καρακάλου Γεράσιμος μον(α)χ(ος) κ(αὶ) γέροντας

|³² † Ὁ Φιλοθέου Νικαντρος (μον)αχ(ος) κ(αὶ) γέρον(τας)

† Ὁ Κασταμονήτις Ματθαῖος γέροντ(ας)

|³³ † Ὁ Κουτλουμουσίου Ἀνανί(ας) (μον)αχ(ος) κ(αὶ) γέρ[οντας]

(†) Ὁ Συμένου Μακάρι(ος) (μον)αχ(ος) γέροντας

|³⁴ † Ὁ Σίμονος Πέτρα Νεκτάριος (μον)αχ(ος) κ(αὶ) γ[έροντας]

lege ἤτησεν || 6 lege ρ (βλ. Σχόλια, σημ. 2) || 7 lege εἰρημένα | lege ρ (βλ. Σχόλια,
 σημ. 2) || 15 τοῦ inter lineas || 21 lege ἐπηρεᾶσαι.

ΚΡΙΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΧΟΪΔΗΣ

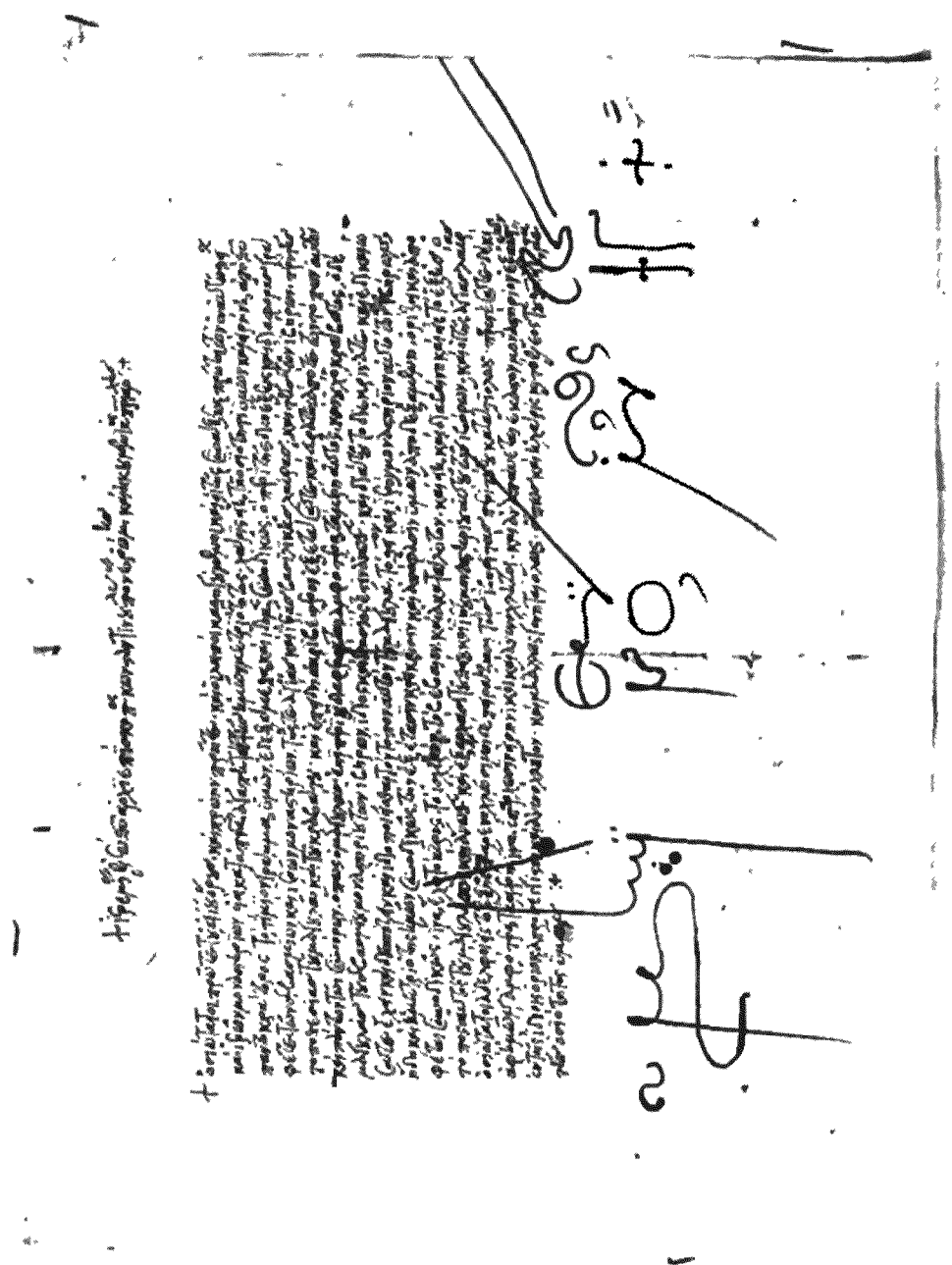
καὶ τὸ πρῶτον ἐκ τῆς ἀρχῆς τοῦ κόσμου

Γ. ὁ καὶ σὺ αὖ. Εὐεμεράχην παχὺ καὶ πορφυρὸν. ὅ. τις ἀφ' αὐτῆς
 + μάλιστ' ἐφ' ὅσον γούρῳ τ' ἀβασμὸς τ' αὐτῶν. ὅ. τὸν
 + Γρηγόριον ἀπὸ τοῦ ἑωσπύρου ἰούλου. + φίλῳ. ὅ. ὡς ἑρμῆς ἰατρίῃ
 + καὶ ἡσυχίᾳ.

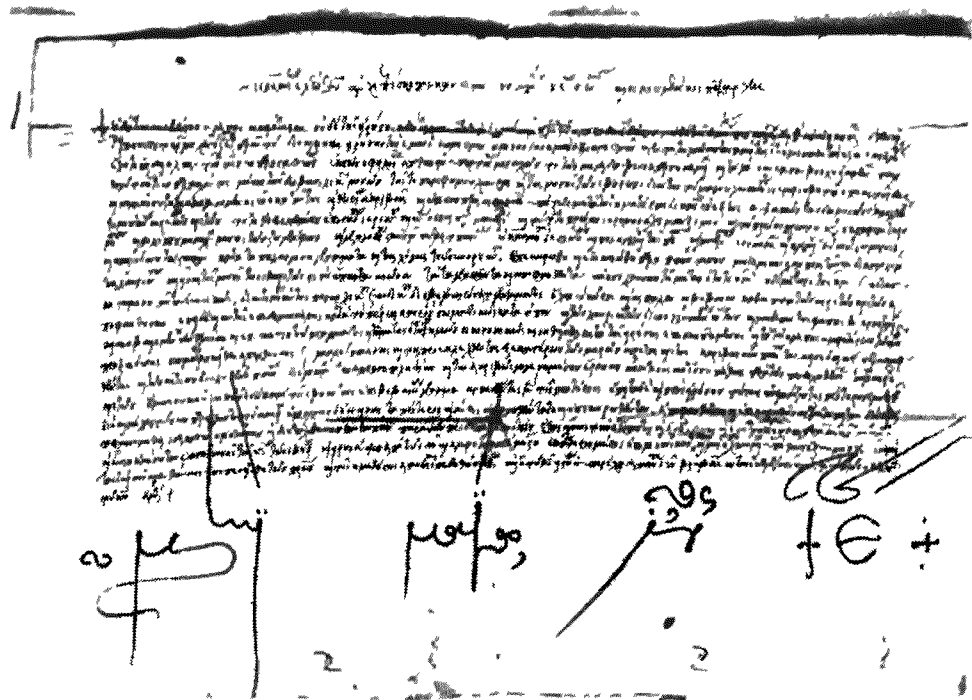
Πίν. 2. Έγγραφο τοῦ πρώτου Γαβριήλ (Αὐγούστος 1538)

+ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

+ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰ ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰ ¹⁰⁶¹ ¹⁰⁶² ¹⁰⁶³ ¹⁰⁶⁴ ¹⁰⁶⁵ ¹⁰⁶⁶ ¹⁰⁶⁷ ¹⁰⁶⁸ ¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁷⁰ ¹⁰⁷¹ ¹⁰⁷² ¹⁰⁷³ ¹⁰⁷⁴ ¹⁰⁷⁵ ¹⁰⁷⁶ ¹⁰⁷⁷ ¹⁰⁷⁸ ¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ ¹⁰⁸¹ ¹⁰⁸² ¹⁰⁸³ ¹⁰⁸⁴ ¹⁰⁸⁵ ¹⁰⁸⁶ ¹⁰⁸⁷ ¹⁰⁸⁸ ¹⁰⁸⁹ ¹⁰⁹⁰ ¹⁰⁹¹ ¹⁰⁹² ¹⁰⁹³ ¹⁰⁹⁴ ¹⁰⁹⁵ ¹⁰⁹⁶ ¹⁰⁹⁷ ¹⁰⁹⁸ ¹⁰⁹⁹ ¹¹⁰⁰ ¹¹⁰¹ ¹¹⁰² ¹¹⁰³ ¹¹⁰⁴ ¹¹⁰⁵ ¹¹⁰⁶ ¹¹⁰⁷ ¹¹⁰⁸ ¹¹⁰⁹ ¹¹¹⁰ ¹¹¹¹ ¹¹¹² ¹¹¹³ ¹¹¹⁴ ¹¹¹⁵ ¹¹¹⁶ ¹¹¹⁷ ¹¹¹⁸ ¹¹¹⁹ ¹¹²⁰ ¹¹²¹ ¹¹²² ¹¹²³ ¹¹²⁴ ¹¹²⁵ ¹¹²⁶ ¹¹²⁷ ¹¹²⁸ ¹¹²⁹ ¹¹³⁰ ¹¹³¹ ¹¹³² ¹¹³³ ¹¹³⁴ ¹¹³⁵ ¹¹³⁶ ¹¹³⁷ ¹¹³⁸ ¹¹³⁹ ¹¹⁴⁰ ¹¹⁴¹ ¹¹⁴² ¹¹⁴³ ¹¹⁴⁴ ¹¹⁴⁵ ¹¹⁴⁶ ¹¹⁴⁷ ¹¹⁴⁸ ¹¹⁴⁹ ¹¹⁵⁰ ¹¹⁵¹ ¹¹⁵² ¹¹⁵³ ¹¹⁵⁴ ¹¹⁵⁵ ¹¹⁵⁶ ¹¹⁵⁷ ¹¹⁵⁸ ¹¹⁵⁹ ¹¹⁶⁰ ¹¹⁶¹ ¹¹⁶² ¹¹⁶³ ¹¹⁶⁴ ¹¹⁶⁵ ¹¹⁶⁶ ¹¹⁶⁷ ¹¹⁶⁸ ¹¹⁶⁹ ¹¹⁷⁰ ¹¹⁷¹ ¹¹⁷² ¹¹⁷³ ¹¹⁷⁴ ¹¹⁷⁵ ¹¹⁷⁶ ¹¹⁷⁷ ¹¹⁷⁸ ¹¹⁷⁹ ¹¹⁸⁰ ¹¹⁸¹ ¹¹⁸² ¹¹⁸³ ¹¹⁸⁴ ¹¹⁸⁵ ¹¹⁸⁶ ¹¹⁸⁷ ¹¹⁸⁸ ¹¹⁸⁹ ¹¹⁹⁰ ¹¹⁹¹ ¹¹⁹² ¹¹⁹³ ¹¹⁹⁴ ¹¹⁹⁵ ¹¹⁹⁶ ¹¹⁹⁷ ¹¹⁹⁸ ¹¹⁹⁹ ¹²⁰⁰ ¹²⁰¹ ¹²⁰² ¹²⁰³ ¹²⁰⁴ ¹²⁰⁵ ¹²⁰⁶ ¹²⁰⁷ ¹²⁰⁸ ¹²⁰⁹ ¹²¹⁰ ¹²¹¹ ¹²¹² ¹²¹³ ¹²¹⁴ ¹²¹⁵ ¹²¹⁶ ¹²¹⁷ ¹²¹⁸ ¹²¹⁹ ¹²²⁰ ¹²²¹ ¹²²² ¹²²³ ¹²²⁴ ¹²²⁵ ¹²²⁶ ¹²²⁷ ¹²²⁸ ¹²²⁹ ¹²³⁰ ¹²³¹ ¹²³² ¹²³³ ¹²³⁴ ¹²³⁵ ¹²³⁶ ¹²³⁷ ¹²³⁸ ¹²³⁹ ¹²⁴⁰ ¹²⁴¹ ¹²⁴² ¹²⁴³ ¹²⁴⁴ ¹²⁴⁵ ¹²⁴⁶ ¹²⁴⁷ ¹²⁴⁸ ¹²⁴⁹ ¹²⁵⁰ ¹²⁵¹ ¹²⁵² ¹²⁵³ ¹²⁵⁴ ¹²⁵⁵ ¹²⁵⁶ ¹²⁵⁷ ¹²⁵⁸ ¹²⁵⁹ ¹²⁶⁰ ¹²⁶¹ ¹²⁶² ¹²⁶³ ¹²⁶⁴ ¹²⁶⁵ ¹²⁶⁶ ¹²⁶⁷ ¹²⁶⁸ ¹²⁶⁹ ¹²⁷⁰ ¹²⁷¹ ¹²⁷² ¹²⁷³ ¹²⁷⁴ ¹²⁷⁵ ¹²⁷⁶ ¹²⁷⁷ ¹²⁷⁸ ¹²⁷⁹ ¹²⁸⁰ ¹²⁸¹ ¹²⁸² ¹²⁸³ ¹²⁸⁴ ¹²⁸⁵ ¹²⁸⁶ ¹²⁸⁷ ¹²⁸⁸ ¹²⁸⁹ ¹²⁹⁰ ¹²⁹¹ ¹²⁹² ¹²⁹³ ¹²⁹⁴ ¹²⁹⁵ ¹²⁹⁶ ¹²⁹⁷ ¹²⁹⁸ ¹²⁹⁹ ¹³⁰⁰ ¹³⁰¹ ¹³⁰² ¹³⁰³ ¹³⁰⁴ ¹³⁰⁵ ¹³⁰⁶ ¹³⁰⁷ ¹³⁰⁸ ¹³⁰⁹ ¹³¹⁰ ¹³¹¹ ¹³¹² ¹³¹³ ¹³¹⁴ ¹³¹⁵ ¹³¹⁶ ¹³¹⁷ ¹³¹⁸ ¹³¹⁹ ¹³²⁰ ¹³²¹ ¹³²² ¹³²³ ¹³²⁴ ¹³²⁵ ¹³²⁶ ¹³²⁷ ¹³²⁸ ¹³²⁹ ¹³³⁰ ¹³³¹ ¹³³² ¹³³³ ¹³³⁴ ¹³³⁵ ¹³³⁶ ¹³³⁷ ¹³³⁸ ¹³³⁹ ¹³⁴⁰ ¹³⁴¹ ¹³⁴² ¹³⁴³ ¹³⁴⁴ ¹³⁴⁵ ¹³⁴⁶ ¹³⁴⁷ ¹³⁴⁸ ¹³⁴⁹ ¹³⁵⁰ ¹³⁵¹ ¹³⁵² ¹³⁵³ ¹³⁵⁴ ¹³⁵⁵ ¹³⁵⁶ ¹³⁵⁷ ¹³⁵⁸ ¹³⁵⁹ ¹³⁶⁰ ¹³⁶¹ ¹³⁶² ¹³⁶³ ¹³⁶⁴ ¹³⁶⁵ ¹³⁶⁶ ¹³⁶⁷ ¹³⁶⁸ ¹³⁶⁹ ¹³⁷⁰ ¹³⁷¹ ¹³⁷² ¹³⁷³ ¹³⁷⁴ ¹³⁷⁵ ¹³⁷⁶ ¹³⁷⁷ ¹³⁷⁸ ¹³⁷⁹ ¹³⁸⁰ ¹³⁸¹ ¹³⁸² ¹³⁸³ ¹³⁸⁴ ¹³⁸⁵ ¹³⁸⁶ ¹³⁸⁷ ¹³⁸⁸ ¹³⁸⁹

Πίν. 4. Συνοδική απόφαση τοῦ Ἱερεμίου Α' (Νοέμβριος 1539)

Πίν. 5 Πατριαρχικό γράμμα του 'Ιερεμίου Α' (Μάιος 1542)

[illegible]

Πίν. 6. Ἐγγράφο τοῦ πρώτου Γαβριήλ (1569/70)

